

quod bono ingenio utraque ista vi
deant mala tamen voluntate ipsum quod
ingenium sunt amissuri. **T**ertio
corruptum bonum ingenium lasciuam
luptas. **V**n Seneca in proloquio. de
claudii nichil tam mortiferum inge
nium quam luxuria est quantum enim in
genia hominum corrumpant las
ciuia et corpore communiter ibidem
plangendo declarat **T**orpent inquit
ingenia desidiose iuuentutis nec
vnius honeste rei labore vigilat
Sompnus languorque ac sompno
et labore corporum malorum rerum
industria inuasit animos cantandi
saltandi que obscena studia effemi
natos tenent: capillum frangere
et ad muliebres blandicias extenu
are vnam mollicie corporis certa
re cum feminis et immodicis nostrorum
adolescentium specimen est **Q**uis
equalium nostrorum loquitur ibi
Seneca filiis suis tribus. seneca.
mele. et nouato **Q**uis inquit equali
um nostrorum quis dicam satis
ingeniosus. quis satis studiosus.
imo quis satis vir est molli. eni
uulsi nati manent expunguato
res aliene pudicie negligentes
sue.

Capitulum. 9. **1**o. us.

Deus patrum nostrorum
et domine mie qui fecisti om
nia verbo tuo et sapien
tia tua constituisti homines
ut dominaretur creature tue: que
a te facta est ut disponat orbem
terrarum in equitate et iustitia et
benedictione cordis iudicium iudicis
Postquam salomon declarauit quod sapi
entia que est verus dei cultus ac
quirere non potuit nisi illam a deo
petendo per instantiam sume deus

tionis **I**n isto capitulo consequen
ter explanat formam et seriem sue
supplicationis quam deo proposuit
pro sapientia acquirenda. **I**n hac
autem supplicationis enarratione duo
facit nam primo ostendit diuinam
excellenciam. sed allegat humanam
indigentiam. sed a pars ibi **Q**uis
enim hominum **E**t ista duo alter
natim facit usque ad finem capitu
li quia aliquando supplicat. aliquando
rationem allegat quare exaudiri
debeat. **C**irca primum duo facit.
primo captat benignam diuinam
beniuolenciam. sed proponit sue
petitionis sententiam. sed a pars ibi
Da michi sedum tuarum. **C**irca
principium in captando beniuole
ciam diuine maiestatis extollit de
um in tribus. ex dementia. ex po
tentia. et ex sapientia sicut patet
in littera unde dicit sic **D**eus patrum
nostrorum **Q**uando parentes ho
minum fuerunt alicui magno. ta
lis homo familiaris et confidenci
us a tali domino postulat illud quod
indiget. bonus etiam dominus ad
optat filios bene sibi seruentium
Et ideo quia patres illi ex quibus
descenderat Salomon deo bene serui
erant sicut **A**bram ysaac **J**acob
et **D**avid. **I**deo hic primo allegat
dicens **D**eus patrum nostrorum et
domine mie qui liberaliter das mi
sericordiam. qui fecisti omnia ver
bo tuo. et filio tuo. **J**o. 1. **O**mnia per ip
sum facta sunt per verbo tuo. ita facile
fecisti omnia sic homo loquitur verbo suo. **I**n
prophetis dicit et facta sunt **Q**ui etiam sapientia
tua constituisti homines. quod dicitur omnia cre
ature sapienter quod omnia in sapientia fecisti
tamen in creatura hominis maxime elucet

sapientia tua **In** qua ymaginem
 tuaz posuisti **Gen. pmo.** **F**aciam
 hominem ad ymaginem a simi-
 tudinem nostram **In** quo etiam
 totius mundi quodammodo repit
 ymago **V**nde a minor mundus ap-
 pellatur. **I**tem autem hominem
 creasti ad tria scilicet ad domina-
 dum per potentiam ad ordinandu
 p sapiam a ad iudicandu p dēne-
 ciaz ut sic in istis tribus ymago dei
 que est homo cor respōdeat ipsi dō.
 tamq̄ suo exemplari qui per potē-
 tiam sapientiam a dementiā cun-
 cta gubernat **D**icitur ergo. **sapie-**
tia tua constituisti hominem ut do-
minaretur creature tue que a te fa-
cta est Eccl. 1. 1. 1. **P**osuit timorem illi-
 us super omnem carnem a dñat
 est bestiaz a volatiliū. **Et Gen. p-**
mo **C**rescite a multiplicamini a re-
 plete terram a dñamini piscibus
 maris a volatilibus celi a vniuer-
 sis aiantibus que mouentur sup
 terrā **S**ecūdo constituit dominus ho-
 minem ad ordinandum per sapi-
 entiam: qz sapientis est ordinare.
Vnde subdit **V**t disponat orbem ter-
 rarum in equitate a iusticia **O**rbem
 terrarum a homines qui orbem ter-
 re inhabitant **p̄s** **D**omini est ter-
 ra a plenitudo ei⁹. **N**on solum col-
 latum est nature humane ut dñe-
 tur super creaturam per potentiaz
 sed disponat humanam ciuitatē
 fm rectam rationem iustis legib⁹
 a statutis **H**oim enim genus ar-
 te a racionibus viuit. **S**icut dicit
Aristotiles primo metha. **T**ercō
 constituit deus hominem ad iudi-
 candum per dementiam **C**lemen-
 tia enim debet esse in iudice. ut vi-

delictet odiat culpam diligat per-
 sonam **Et** q̄ntum ad hoc dicit **Cō-**
stituisti homines in directione cor-
dis iudicium iudicet a faciat iudi-
cium. **In** directione inquit cordis
 non per calumnias vel cauillacio-
 nes. seu cautelosas circumuenci-
 ones **Et** per oppositum dicit puerbi-
 z. **D**ux indigens prudentia mul-
 tos opprimit per calumniam. **D**ñe
 mie **N**ota qz xp̄us est dñs mie p-
 ter tria. s. ppter hereditariā posses-
 sionem. ppter acquisitoria merca-
 tionem a ppter opatoriā causati-
 onem de primo patet **Coz. 1. 1.** **B**e-
 nedictus deus a pater dñi nri ihu
 xp̄i p̄t miaz. **S**ecm patet i redē-
 ptione qua suum sanguinez fudit
 a deinceps sicut dominus hoibus
 miam dare possit **In p̄s.** **Q**ui redē-
 mit de iteitu vitā tuā **Q**ui coronat
 te in mīa **T**ertū p̄ qz ip̄e fuit a
 efficit miam vbi nulla suppetunt
 merita. **V**n̄ sicut fabricator vel arti-
 fer eēt dñs rei fctē tōhē. si cāz mate-
 riā sic formā **I**ta xp̄us ē dñs mie si-
 ue diues in mīa **I**ux dñm apli ad
Ep̄. 2. 2. **D**e⁹ aut qz creator oim **F**ri-
 am qz ip̄e ē qui facit miaz meitis nō
 exigētib⁹ **Et** p̄ istas tres causas
 dicit de⁹ em mīa diues p̄t mīā cal-
 tate suā ac **S**urgit at i xp̄o magtu-
 do mie a p̄mptitudo ad miserēdū
 ex tribus. s. ex naturali propieta-
 te ex generali potestate a ab expi-
 mentali necessitate. **P**rimo enim
 sicut igni proprium est calefacere
 solū lucere a illuminare. ita p̄prium
 est cristo misereri vnde **C**anit ec-
 clesia. **D**eus cui p̄prium est misere-
 ri semper a patere. **Et** iō dicunt s̄a
 qz dē⁹ quasi mutus p̄uit a coactē

a tarde Et sicut homo tarde facit il-
 lud quod inuitus facit sicut Crisostomus.
 Ita cristus tarde est in puniendo
 a velox in miserando Et sicut ignis
 tarde descendit a cum violentia: quod
 est contra naturam ignis a veloci-
 ter ascendit. ita cristus velocissime
 misericorditer tarde a cum magna ex-
 spectatione punit Et ideo dicit in psalmo.
 quod est longanimis a multum mise-
 ricors In signum autem quod cum dolo-
 re a displicentia peccatores punit.
 dicit per prophetam ysaia. Deu ego con-
 solator super hostibus meis a vni-
 dicator de inimicis meis vbi propter
 intercessionem dolentis. quod dicitur. Cum
 dolore a displicentia consolator me
 Unde sicut nulla res potest perdere
 suam propriam operationem totaliter
 quod diu manet. licet valeat impe-
 diri vel retardari ad tempus. ita
 nullo modo obliuiscetur misereri
 deus nec continebit in ira sua mise-
 ricordias suas. imo cum iratus fue-
 ris misericordiam recordaberis Abacuc. 3.
 De hac mixtura misericordie a ire
 Gregorius super hebreos. Omelia prima
 pulchre dedarat quomodo deus
 quando irascitur non omnino ira-
 scitur sed ineffabili modo cum ipse
 culpas persequitur etiam protegit pecca-
 tores Ad quod adducit duas histo-
 rias vna est de captiuitate decem
 tribuum quam licet deus ordinaret ad
 correctionem populi filii tamen eis prouidit
 de prophetis a sanctis qui eos in illa capti-
 uitate consolarentur Vnde sic dicitur Nisi
 qui iratus est populum in captiui-
 tate; misericorditer tradidisset Et si omnino
 iratus esset etiam suos cum illo in captiui-
 tatem non mitteret Aliam histori-
 am inducit de populo israel quo

missis. et exploratoribus de eis
 redeuntibus populis ad murmu-
 raudum contra dominum prouo-
 cauerunt in tantum ut dicerent se se-
 ductos Dominus ergo iratus dicit
 quod nullus eorum terram promissi-
 onis intraret. quo audito statim
 compuncti se cum lacrimis afflix-
 erunt a armis accincti parauerunt
 se contra populum preliari ut propter
 lacrimas terram promissionis con-
 quirerent Rubus moyses per do-
 minum dicit Nolite ascendere neque
 pugnetis Non enim sum vobiscum
 ne cadatis coram inimicis vestris
 Qua in re dicit Gregorius Pensan-
 dum est si cum ipsis non erat cum
 eos ne ascenderent prohibeat Si
 autem cum ipsis erat quid est quod
 ait Non enim sum vobiscum Et re-
 spondet Gregorius Mira iquit dis-
 pensacione discipline a misericor-
 die Et cum ipsis erat a cum ipsis non
 erat Cum ipsis non erat ut vince-
 rent: sed cum ipsis erat ne ab ho-
 stibus perirent O ineffabilia visce-
 ra pietatis culpas insequitur a tamen
 peccantes protegit a iratum se indi-
 cat a tamen ab hostibus defendit
 Sic plerumque pro uulo filio delinquenti
 irascitur mater reprehendit. incre-
 pat a verberat. Sed si hunc impre-
 cepit ire. vbi in mortis periculum
 ruat aspererit manum tendit a re-
 tinet a que sic irata verberauerat
 ac si non diligeret sic diligendo re-
 tinet ac si irata non verberasset.
 Hec Gregorius Et si queratur quomodo
 compellit deum punire a non pre-
 stare misericordiam totaliter libe-
 rantem a pena ex qua est omnipotens. Res-
 pondet Crisostomus. Tu iquit peccator qui misericordiam

Non desideras Sicut enim qui desi-
 deranti misericordiaz denegat cru-
 delis est ita q̄ non desiderati misericordiam
 prestat iniustus est **Et** si queris
 quis est homo qui non desiderat
 misericordiam. **R**idetur tu qui pmanes i pec-
 catis. **D**esiderate naq̄ misericordiaz dei est
 conuerti ad deum **I**lle ergo deside-
 rat misericordiam dei qui timet iram eius
Qui enim iram non timet non de-
 siderat misericordiam s̄ contempnit. **S**ecū-
 do deus est misericors ex generali
 potestate **Q**uanto enim homo vel
 bestia naturaliter est potentia ma-
 ior tanto est ad clementiaz pmp-
 cior sicut patet de leone q̄ cum sic
 animal fortissimus est tñ in pro-
 stratis misericordissim⁹. **H**omī-
 enim vel animali prostrato sibi na-
 turaliter sibi miseretur a p̄cit **I**ux-
 ta illud. **P**arere prostratis scit no-
 bilis ira leonis. **S**i etiam catulus
 mordeat leonem. leo nō se vindi-
 cat de catulo. sed si catulus morde-
 at catulum statim remordetur ab
 eo a lacerant se inuicem ad mutu-
 am vltionem. **S**imiliter mulieres
 q̄ sunt naturaliter debiles crude-
 lissime se vindicant quādo possunt.
Deus aut̄ infinitus est i potentia
 q̄ omp̄s **I**deo oīm miseretur: hec
 cā biam me assignat infra. u. e.
Misereris oīm q̄ oia potes **E**t idē
 canit eccl̄a **D**eus q̄ omnipotētiam
 tuam parcendo maxie a miseran-
 do manifestas aē **S**i enim aliquis
 hoīm regem offendat extra pote-
 tiam suam se transferre potest ex-
 ulando a in regnum aliud transe-
 undo **V**el si ip̄s contempnens mo-
 ri non timeat oēm potestatem ta-
 lis regis euacuet **N**on enim habet

homo potestatem nisi in corpus q̄
 affligi non potest anima separa.
Sed isto modo non est de dei pote-
 tia q̄ ipsius regnum est vbiq̄ in
 terra celo a inferno **I**n ps̄. **S**i ascē-
 dero in celum tu illis es: si descende-
 ro ad infernum ades **I**psi⁹ et-
 iam dñm non finitur i morte cor-
 porali qñ. s. aia separatur a corpore
 q̄ ipse potest corp⁹ a animaz mit-
 tere in gehennam vñ. 2. **M**act̄. 6.
Manum oipotētis dei neq̄ vñ⁹
 neq̄ defunctus effugiam. **T**er-
 cō deus est misericors p̄t exp̄imē-
 talem necessitatem vñ **G**rauitate
 alicuius morbi medic⁹ potest in-
 tre tripliciter. s. per speculationem
 in libro. per examinacōem in sig-
 no. a per exp̄entiam in corpore p̄o
Ille autem medicus qui morbu;
 infirmi cōsiderat speculative bene
 cōprobabiliter ei op̄at̄ **M**agis at̄
 ille q̄ signa accēt̄ a a circumstan-
 tias infirmitatis practicando ex-
 aminat. **S**z maxie ille infirmo op̄at̄
 q̄ morbu; osimilem i corpore suo por-
 tat **C**rist⁹ at̄ añ incarnacōem no-
 stras infirmitates cognouit specu-
 latie i. li. sapie eterne. **E**t idē fuit
 micors **I**n ps̄. quō miseret̄ p̄ fili-
 or̄ miseret̄ ē dñs timentib; se qm̄
 ip̄e cognouit signētū nīm **P**⁹ in
 carnacōez at̄ suā cognouit dñs infir-
 mitates nr̄as i sua cotidiana oū-
 sacōe qñ factus ē medic⁹ practi-
 cans sanādo infirmos vbiq̄. tūc ei
 habuit maiorem cōpassionez a
 miām. **T**ādē qñ tēptatus ē. situit
 esuriuit occisus ē tūc didicit noscē
 nr̄as infirmitates p̄ exp̄iētā **E**t idē
 tūc micors ē effūis. **N**ō tñ q̄ illa
 res dicet̄ maḡ e⁹ vna extremitas

cellum attingeret et alia in infernum
descenderet quoniam ad longitudinem
Iterum si latitudo eius tanta foret
quod totam terram repleret eius etiam
duratio ita longa quod in eternum
duraret talis inquam res non imerito
diceretur magna. Huiusmodi est
misericordia dei que a celis incipi-
ens filiam misit non solum in mun-
dum sed usque ad infernum ut inde
tolleret animas peccatorum **In psalmo.**
Misericordia magna tua est super

me. et terra. m. ex inferno inferiori.
Tercio totam terram replet: quod
omnem hominem cuiuscumque fu-
erit nationis aut gentis si ad eum
velit conuerti: recipit et acceptat.
In psalmo. Misericordia domini ple-
na est terra. Tercio hec gratia non fit
nouiter hodie nec per duos annos
sed a principio mundi ita fuit et
sic erit in finem **In psalmo. Misericordia**
ab eterno usque in eternum super ti-
mentes eum Et ideo signanter dicit
psalms. Misere mei deus secundum mag-
nam misericordiam tuam. Et ideo apostolus dei
misericordiam vocat caritatem nimiam Epistolae.
Deus inquit qui diues est in miseri-
cordia propter nimiam caritatem
quam dilexit nos cum essemus mortali peccato-
rum diuificauit nos in christo **Cuius est honor**
et gloria in secula seculorum amen. Luc. 119.

DA michi sedam tuam do-
mine assistentem sapienti-
am et noli me reprobare a
pueris tuis quoniam seruus tuus
sum ego et filius ancille tue **Homo**
infirmus et exigui temporis et minor
ad intellectum iudicij et legum **Ece-**
nim si quis erit consumatus inter
filios hominum si ab illo fugerit sa-
pientia tua in nihilum computa-

bitur. Postquam Salomon depreca-
tus dominum deum pro sapien-
tia impetranda captauit tenuo-
lentiam diuinam **In hac parte pro-**
ponit deuote sue petitionis senten-
tiam Et circa hoc duo facit. primo
proponit formam sue supplicationis.
Secundo allegat causam diuine ex-
auditionis. **Secunda pars ibi. Quo-**
niam seruus tuus sum **In petico-**
ne sua duo proponit ad bonam vi-
tam necessaria. videlicet diuinam in-
formationem et diuinam approba-
tionem. Primum pertinet ad intel-
lectum **Secundum ad voluntatem**
sue affectum. **Petit ergo duo vi-**
delicet: sufficientiam noticie et com-
placentiam bone vite. **Quod ad**
primum dicit sic. Da michi sedam
tuam domine assistentem sapie-
tiam. **Quod ad secundum. Et noli**
me reprobare a pueris tuis. Da mi-
hi. Quia nec emere possunt
nec uolenter auferre. puerbi. 11.
Quid prodest diuitias habere stul-
to cum sapiam eum non possit. Da mi-
hi sedam tuam assistentem sapiam
et sapiam secundum angelorum in quibus
sedes. **Iuxta illud psalms. Qui sedes super**
cherubin. Assistentez sapiam et sa-
piaz que tue maiestati spiritus assistit. Non
ei petiunt sapiam mundi: que se dicitur
principum et pontificum spiritus assistit quia
illa stulticia est apud deum. 1. Corin. 3.
Sapiam autem loquimur inter p-
fectos. Sapientiam autem non huius
seculi neque principum huius seculi:
sed loquimur dei sapientiam in mi-
nisterio absconditam quae prede-
stinauit deus ante. Resruit ergo Sa-
lomon sapientiam: non huius seculi
sed sapiam que assistit sedibus dei.

239

Sedes etiam dei dici possunt aie be-
 uote in quibus xp̄us quiescit sup̄ .
 ve. In animas sanctas se trāfert
Et noli reprobare me a pueris tu-
 is. hoc ē dignare me inter pueros
 tuos acceptā. Et noli pmittere vt
 propter demerita mea sim t̄probā-
 dus a eiciendus a consortio pue-
 rorum tuorum. electorum humili-
 um a puulorū in oculis suis. hie-
 18. **S**imite paruulos venire ad me
 talium est enim regnum celorum
Hec est ergo forma supplicatōis .
Sequitur allegatō cause diuine
 exauditionis a allegat q̄ deus de-
 bet eum fauorabiliter exaudire p̄
 mo ratiōne sumpta a parte sui. se-
 cundo ratiōne sumpta a parte dei
Secunda pars ibi. **Tu autem ele-**
gisti me regem. A parte autē sui
 assignat duplex motiuum quorū
 vnum procedit per modum iusti-
 tie. a aliud per modum misericor-
 die. **P**rimum est specialis fami-
 liaritas. **S**c̄dm naturalis imbeci-
 litas **S**pecialem familiaritatem al-
 legat dicens. **Q**uoniam ego seruus
 tuus sum. v̄per fidem a deuotionē
 Et seruos suos v̄tiles a necessarios
 solent homines fauorabiliter exau-
 dire **Jobel. 2.** **S**uper seruos meos
 a ancillas meas in diebus illis
 effundam spiritum meum. **E**t nō
 sum seruus tuus cōducticius vel
 empticius sed originarius : quia
 nec tibi seruiē cepi de nouo s̄ ab u-
 teribus matris mee ad hoc extiti
 educatus : quia filius ancille tue
 v̄berabee. hoc est domine . **D**icit
Salomō primum motiuum quare
 dignus sum exaudiri a te scilicet
 specialis familiaritas **S**ed aliud

est quod magis prouideat ad cō-
 passionē a ad dandum in q̄ pe-
 to per modum beneficii a miseri-
 cordie. non aut per modū meriti
 vel iusticie. videlicet naturalis im-
 becillitas. propter quam sum im-
 potens ad faciendum illud q̄ de-
 beo **E**t quā ad hoc dicit **H**omo
infirmus a **V**bi primo allegat
 impotentia ex defectu nature. sc̄dm
 ex defectu gracie. **E**x defectu natu-
 re allegat impotentiam dupliciter
 p̄mo ex parte corporis. sc̄dm ex p-
 te anime **E**x parte corporis dicit .
homo infirmus a exigui temporis
 q̄ d. **Q**uia dico: homo a recognos-
 co xp̄am vilitate. hō enim dē ab
 humo. q̄ infirmus cōfiteor: fragili-
 tatem vnde dicebat xp̄us **Matth.**
26. **S**pūs quidē p̄mptus ē caro at
 infirma q̄ exigui t̄pis p̄uidō vite
 breuitate **Job. 14.** **B**reues dies ho-
 minis sunt **E**t sapie. 7. **F**riguū a cū-
 tedio est t̄p̄ vite n̄re. **E**x pte autē
 aie allegat ignorantia: dicens **E**t
 minor supple sum ad intellectū iu-
 dicij a legū. **I**sta materia iudicio
 tū noticia a legū quā deo statuit i
 ecclesia est necessaria iudicij leuē
 18. **C**ustodite leges meas atq̄ iu-
 ditia que faciens homo viuēt i eis
Vltimo allegat ipotentia ex defcū
 gracie q̄ quātūcūq̄ hō sit p̄fectus
 sciens quas potest acquirere p
 naturam. sine gratia nichil faciet
 meritorium vite eterne **E**t ideo di-
 cit **E**t enim si aliquis fuerit confū-
 matus v̄p̄fectus quātū homo po-
 test per naturam. si ab illo fugerit
 sapiētia tua. noticia tua vel fidel-
 tendentis in te per dilectionem in
 nichilū cōputabitur **S**apiētie. 17.

Vani sūt om̄s homines in quibus
 non ē sapia dei Et iō de insipientibz
 Sr supra. 3. ca. Et si quidez longevi-
 te erūt: nichilū op̄tabūtur. **Nō**
 li me reprobare a pueris tuis. **Nō**
 q̄ sc̄i a duobz hoies p̄ueis cōpanē
 p̄pter septē p̄ueri condicōnes que
 istis v̄sibus op̄antur. **Sunt p̄ueri**
 puri: puri p̄uīq; abantur. **Curant**
 letant: cito dāt: cito pacificantur.
Sunt p̄ueri parui. puri paruo so-
 riat. **Conformes** ludunt: cito dāt
 cito pacificantur. **Est enim** i p̄ueo
 inuente paruitate: puritatem so-
 brietatem: cōformitatē: iocundita-
 tem: liberalitatē: a tranquillitatē.
Sic moraliter sancti sunt p̄ui con-
 tra tumorez superbie: puri contra fe-
 torem luxurie. sobrii contra fre-
 uorem gule. **Conformes** contra li-
 uorem inuidie. **Iocundi** cōtra tor-
 porez accidie. **Liberales** contra ri-
 gorem auaritie. a tranquillī cōtra
 feruorem iracundie. **Primo dico**
 q̄ sancti sunt parui p̄ hūilitatem.
Cū ei porta celestis sit p̄ua a angu-
 sta oportz ibi volentes intrare par-
 uos fieri. **Matth. 18.** Nisi cōuersi fue-
 ritis a efficiami sic puuli non intra-
 bitis i regnum celorum. **Et Luc. 18.**
Quicūq; nō accepit regnū dei sicut
 puer nō intrabit i illd. **Preiosa**
 iocalia solent cōopiri cristallo cō-
 munitē p̄p̄ duo. **Primo** q̄ sic ho-
 neste a secure saluant a puluere a
 ab extrinseco tactu lesiūo. **Secūdo**
 q̄ sic bene manifestatur. **Cristallus**
 ei cū sit tr̄sparens p̄mittit specieꝝ
 rei tr̄sice ad oculū imo auget speci-
 em a facit rez apparere maioris q̄ti-
 tatis q̄ est. **Isto modo** moraliter
 qui vult virtutes aliquas saluas

custodire occultet a operiat eas
 sub humilitate. **Est enim** humi-
 litas sicut cristallus quia seruabit
 virtutes a puluere vane glorie a
 tactu siue palpacione laudis hu-
 mane. a in conspectu dei faciet eos
 apparere maioris valoris q̄ si per se
 starent sine humilitate. **Per istud**
 medium presentauit beata virgo
 deo suam virginitatem: suam pie-
 tatem a suam caritatem. **Ita q̄** om-
 nia fuerint cōoperta sub cristallo
 humilitatis. **Ideo** signanter dicit
 in suo cantico. **Quia** respicit humi-
 litatem ancille sue. **Luc. primo.** **I-**
tud in gratijs naturalibus a etiā
 aquisitis generaliter satis patet
 quia quelibet virtus talis tanto
 maior videtur quāto magis sub hu-
 militate cōtegatur. **Si enim** sapiē-
 tia nuda ostendatur per ia-
 stantiam. si pulchritudo si fortitu-
 do minor apparet. **Et si etiam** q̄li-
 bet bonum nature minus est gra-
 tū hōi. **Sed** q̄n cōiungit euz hūilita-
 te gratū fit hōi a acceptū it̄nū: q̄
 ipa etiā supbia appetit humilē ap-
 parē. **Nemo** ei est q̄ supbus velit
 videri vnde **Bern. de. 12. g. d. ibi** hu-
 militatis. **Gloriosa** res ē hūilitas
 qua ipa q̄ supbia palliare se ap-
 petit ne videat vnde de **Saule** legi-
 tur prim. **R. de cimo quinto.** **Cum**
 esses paruus in oculis tuis caput
 in tribubus isrl factus es. **Prop-**
 ter humilitatem fuit electus. a p̄-
 ter superbiam deiectus. **Habet** et-
 go puer paruitate: contra tumo-
 rem superbie. **Secundo** h̄: puritatē
 cōtra fetorem luxurie. quāto do-
 minus est maior. tanto maiorem
 honestatem in seruo suo seruete

220

requirit. Deus autem maximus dominus est et ideo vult ministros suos esse mōdos et honestos. In cuius figura legimus .i. Re. 21. **RS** cum dauid venisset cum socijs ad achimelech sacerdotē. **Note.** et famēs eos vrgeret vehementer. **Perēt** q̄ dauid ab achimelech panē p se et suis in tanta necessitate. **Rū** dit sacerdos. **Si** mundi sunt pueri maxime a mulieribus manducēt q̄ diceret necessitas. **Non** habet legem. s̄ si imundi essent nullomō eis darent. fetet autem luxuria nō solum in cōspectu dei et angelorū bonorum. imo etiam corā quibusdam demonibus nobilis nature. **Vnde** quidam nigromānticus cū demonem more solito inuocasset post longam expectacōnem et carminū suorum terminacōnem tandem apparuit stans a longe vultibus obturatis naves suos. a quo cū cōiurator q̄reret. **Quare** ita tardasset et quare ita a remotis se partibus tenuit. **Respōdit** fetor inq̄t luxurie tue non permittit me ad te accedere. **Cognouerat** autē meretricem suam clericus ille parum ante. **De** talibus verificatur illud **Iohelis. 2.** De cadaverib⁹ eorum ascendet fetor. **Tercō** puer habet sobrietatem contra feruorem gulae. quando enim indiget comedit et bibit et mensuram naturalem non excedit. **Sic** sancti viri in hoc pueros pmitantes quātū cū nature sufficit capiunt et tunc tam samitarem q̄ sūptus saluabunt. **In** cuius signum legimus **Danielis. p̄mo.** **RS** daniel et socij sui pueri q̄ nolebant comedere de cibus regis

Nabuchodonosor nec biberet de vino ei⁹ sed comedebant legumina et biberant aquam: honestiores fuerunt ceteris pueris caldeorū. **Vñ** dicitur ibi post decem dies inuenti sunt vultus eorū meliores et corpulentiores pre omnibus pueris qui vescebantur cibo regio et pueris illis dedit deus scientiam et disciplinam in omni sapientia. et li. **Et** ideo merito cōpatur sobrietas ametisto de q̄ dicitur **Lapidario. 16.** h̄ facilis sculpi contrarius eb̄ etati. **Carus** haberetur si rarior inueniretur. **Dicitur** autem de isto lapide q̄ preseruat equū gestantis a respitatione et infirmitate. **Isto** modo moraliter sobrietas ē facilis sculpi quia sobrii facillime docentur et castigantur. **Similiter** anima viri sancti est sicut equus et caro sicut equus **ysaie. 21.** Equi eorum caro. **Anima** istum equū debet regere et refrenare et iterum vrgerē calcaribus. **Si** vō equus et anima istam gemmam id est sobrietatem portauerit equus id ē caro non perdet sensum nec respiciabit in via morum nec cadet sup peccatum imo corporalem infirmitate; euadet. **Seneca. 10.** dedama. **Dicit** q̄ ideo subito morimur: qz de mortibus viuimus. **Quicquid** auium volitat: quicquid piscium natat: quicquid ferarū discurrit nostris sepelitur ventribus. **Rue** ritur ei quare nunc subito moriamur quia nūc mortibus viuim⁹. **Et** ad lucillū epistola. **A.** Mortos multos multa fercula fecerunt innumērabiles. **Mortos** si mirabilis **Co** quos numera. **De** hac materia

notabiliter loquitur Innocentius
de vitate conditionis humane.
Iudicium inquit vite hominis pa-
nis et aqua. Gulosis autem non
sufficiunt fructus arborum. non
grana leguminum. non radices her-
barum. non pisces maris. non bestie
terre non aves celi: sed queruntur
pigmenta. parantur aromata. ca-
puntur obesa. que studiosissime
coquuntur et laute parantur offi-
cio ministrorum alius contundit
et colat et alius conficit et conficit.
substantiam vertit in accidens na-
turam mutat in artem: ut saturitas
transeat in esuriam reuocet appeti-
tum ad irritandum gulam non ad
sustentandum naturam. non ad ne-
cessitatem suppleendam sed ad cu-
piditatem explendam. **Hec ille.**

Quarto habet puer conformita-
tem contra liuorem inuidie. Si pu-
er videat nutrices flere statim col-
lacrimatur. Et si videat eam ridere
moritur. **I**sto modo vult deus
quod sancti viri in presenti compaci-
antur tribulatis et cum proficien-
tibus gaudeant. **I**uxta doctrinam a-
postoli ad **Roma. duodecimo. Gau-
dere cum gaudentibus flere cum
flentibus. ut sint omnibus confor-
mes et coniuncti per caritatem.** **I**sti
figurantur per pueros clamantes
in templo **O sanna christo Math.**
**vicinimo primo. Soli pueri carentes
inuidia digni sunt deum laudare.**
Quinto puer habet iocunditatem
contra torporem accidie. **I**ocundi-
tas enim cordis facit eos ita mobi-
les quod currunt ambulantes et discu-
runt et ludunt et nunquam sunt ocio-
si. **Sic sancti in presenti debent esse**

laboriosi solliciti et semper in aliquo
vili occupati. **Iuxta illud Sic fac**
quod nulla sine fructu transeat hora
Pone predicando. nunc infirmos
non solum corpe sed et fide leniter in-
formando. **U**ngentes oleo leticie fi-
dei salutatis. **H**orum figuram ha-
buit **Samuel** de quo **prim. Reg. pri-**
mo et secundo capitulis dicitur Puer
Samuel ministrabat coram do-
mino statim cum esset ablatus.

Sexto puer habet liberalitatem
contra auaricie rigorem. **P**uer enim
libenter dat quicquid habet. **I**sto
modo viri sancti liberales esse debent
per elemosinarum largitionem. **I**-
tos figurabat puer habens qui-
que panes ordeaceos et duos pisces
de quibus christus faciauit quinq-
milia hominum Iohannis sexto Et
tobias qui cum iamior esset omni-
bus de tribu sua in captiuitate ni-
chil tamen puerile gessit in opere
sed omnia que habere poterat co-
tidie de captiuis fratribus qui erant
ex eius genere impartiuit. **Tobie**
primo Septimo habet puer tra-
quillitatem contra furorem iracu-
die. **P**uer enim nullum ledit et si
ipse offendatur et ledatur statim re-
mittit. **U**nde pro vno pomo reco-
siliatur licet fuerit valde offensus.
Isto modo sancti remittere tenentur
illis qui contra eos delinquent.
Nota quod **Aristoteles** nono ethi-
corum capitulo decimotercio sed et
Thomam distinguit tres species
iracundorum. **S**unt enim quidam
acuti, quidam amari et quidam dif-
ficiles. **A**cuti dicuntur qui velociter
irascuntur et velociter quiescunt. **E**t istud est
optimus quod habent quod non retinet iram

in corde celando: si statim iram suam
per aliqua signa manifestant propter
velocitatem motus ire. Et ad istam
speciem maxime disponunt cholericus
propter subtilitatem colere. Amari di-
citur quorum ira diu perseverat et eam
numquam ostendunt sed occultant et ideo
sunt amarissimi in seipsum et etiam
ad alios et indigent multo tempore ad
hoc quod digerant iram suam. Et ad
hanc iram maxime disponuntur
melancolicus propter grossitatem humo-
rum melancolicorum. Difficiles sunt qui
numquam cessant ab ira excepta donec
fuerint vindicati. Istas tres speci-
es vincere debet sanctus per mansuetu-
dinem et moderantiam rationis.
Primam per modestiam ne sit ac-
tus. Secundam per patientiam ne sit
amarus. Tertiam per pietatem ne
sit difficilis ut sit puer deo gratus
moralis. De quo Osee. i. Puer israel
et elegi eum.

Lcō. 120.

U auteque elegisti me regem
populo tuo et iudicem fili-
orum tuorum et filiarum et dixisti me
edificare templum in monte san-
cto tuo et in ciuitate habitacionis
tue altare. Similitudinem taberna-
culi sancti tui quod preparasti ab in-
itio et tecum sapientia tua que no-
uit opera tua et que affuit tunc cum
ortem terrarum faceres et sciebat
quid placitum esset oculis tuis et
quid directum in preceptis tuis.
Postquam salomon supplicauit per sapientiam
impetranda et rationem qua a deo
exaudiri debeat allegauit sumptam
a parte humane necessitatis. In
hac parte consequenter aliam sub-

iuugit rationem ad idem sumptam
ex parte diuine bonitatis. Et est ra-
tio talis. Debet diuinam bonitatem
perfecte illa consummare que pro-
posuit et incepit. Sed tu proposuisti
per electionem meam quod forem rex et
iudex populi et edificator templi que
sine tua sapientia consumari non
possunt. Ergo debet te deum michi
dare sapientiam. qua ista que tu
proposuisti me facturum consuma-
re possem. Dicit ergo sic. Tu elegi-
sti me regem. quod non me ingessi
per presumptionem. nec me intru-
isti per violentam occupationem.
Sed tu me elegisti non super unam
ciuitatem vel insulam: sed ut rex
sim populo tuo. Vnde. 2. Paralip-
sion. vbi ponitur historia de suppli-
catione salomonis. Quis potest hunc
populum tuum qui tam grandis
est digne iudicare. Non solum e-
legisti regem populo tuo. sed vo-
luisti me esse iudicem immediatum
filiorum tuorum et filiarum tua-
rum. tam maiorum quam minorum.
Secundo modo non solum elegisti
me in regem et iudicem sed in arti-
ficem et edificatorem. Vnde dixisti
me edificare templum in monte
sancto tuo. 1. Regum. septimo. Dixit do-
minus ad dauid. Suscito sementium
post te et edificabis templum
nomini meo. Et paralip. 28. Sa-
lomon filius tuus edificabit domum
meam et alteria mea. Ipsum enim
elegi michi in filium et ego ero ei
in patrem. Templum inquam in monte
sancto tuo. Iste mos sicut dicit
hebrei fuit ille mos in quo abra-
ham volebat immolare filium suum
ysaac. Gen. 22. Et ibi erexit altare

Et in eodem loco fuit postea altare
 templi de quo hic subditur Et in ci-
 uitate habitacōis tue altare. **Hec ci-**
uitas fuit Iherusalem de quo i ps̄.
 Iherusalem que edificatur ut ciui-
 tas Altare dico habens similitudi-
 nem tabernaculi tui s̄cti ab inicio
 tale altare iulisti me facere. qua-
 le fuit altare tabernaculi. **Mos̄i** ab
 inicio ab antiquo. **Hec tu de⁹ pa-**
ter ordinasti de me. a tecum sapiē-
tia tua. filius tuus qui sapientia
nouit opera tua creationis recrea-
tionis a glorificationis de quibus
Abac̄ tertio. Cōsideāui opera tua
a expaui. Rūe quidē; sapientia af-
fuit tunc cum orbem terrarum face-
res creando de nichilo. Et sciebat
quid placitum esset in oculis tuis
circa genus humanum a quid di-
rectum in preceptis tuis. quibus
preceptis uolūsti hominem dirige-
re in seipsum sicut in finem suum.
Oritur s̄ dubitacō litteralis. ¶
Dubitacō litteralis. An electōes
platorum teneantur eligere meli-
orem. R̄s non quia decretal̄ dicit.
Sufficit eligere bonum. nec est ne-
cesse eligere meliorem. Ad opposi-
tum uidetur quarto. s̄. decimo. Eli-
gite meliorem de filiis domini tui
a ponite super solium patris sui
dicendum est. q̄ non semper ille
qui est melior simpliciter est me-
lior ad prelacionem. Ille enim in-
ter homines est simpliciter melior
qui est caritate perfectior. Unde Au-
gustinus ench̄. octuagesimoter-
tio. Quanto caritas in quocumq̄
maior est. tanto melior est in quo
est. ¶ Cum enim quereretur. Utz
quisq̄ sit homo bonus. non queri-

tur quid credat aut quid speret:
 sed quid amet. Contingit autem
 frequenter q̄ ille qui est perfectissi-
 mus in caritate multa deficiant q̄
 necessaria sunt prelato. puta sciē-
 tia ualido corporis a huiusmodi
 Electio autem eorum que sunt ad
 finem. debet fieri sc̄dm conditionē
 finis. Et ideo dicendū q̄ electores
 quicumq̄ talem eligere tenentur
 qui sit melior ad statum illum cui
 per electionem prouidere tenentur
 eligere meliorem. Per hoc patet
 ad argumenta. quia decretalis in-
 telligit de simpliciter meliore. **¶**
 decretalis dicit q̄ non tenentur e-
 ligere meliorem ad illum statum
 sed sufficit eligere bonum a prope
 hoc non est electio cassanda nec
 decretalis informat conscientiam
 electorum sed iudicium publicū
 Auctoritas ad oppositū intelligit
 de meliore ad talem finem
Oritur s̄ dubitacō lr̄alis secunda
¶
Alia dubitacio litteralis. An me-
lius sit habere reges per electionē
q̄ per hereditariam successionem
Et hanc mouet Aristoteles tertio
politi. a arguit q̄ non p̄ generaci-
onem siue p̄ hereditariam successi-
onem; q̄ contingit frequenter fi-
lium boni regis esse malum. Ma-
lus autem destrueret cōmunitatē
Si uero dicatur q̄ pater prouidens
filium malum daret alteri regimē
qui esset bonus dicit Aristoteles.
q̄ non est credibile immo diffici-
le esset a quasi supra naturam hu-
manam: quia cum traderet regnū
magis dilecto. a filius est quasi
alter ipse necessarium uideretur
q̄ tradēt illi filio. Istam q̄onem

lion soluit **A**ristoteles §; dicunt
 expositores q̄ melius ē p se loq̄n-
 do a simpliciē otinuare regnū per
 electionē: q̄ tūc semp̄ potest v̄tu-
 ofus regere. p̄ accūs tñ meli⁹ est
 in casu otinuare regnū p̄ gn̄is suc-
 cessionē. **P**rimo p̄pter discordiaz
 a dissentionē eligentiū. **S**ecūdo
 p̄pter otuetudinē dñandi in vna
 domo. **T**ercio q̄ eq̄li sibi nullus
 vult subici de facili. a iō mutatio
 regni est periculosa p̄ electionē ē
 periculosa paci cōitatis. h̄ hoc ē p̄
 accūs. **S**i em̄ eēt omnes racōna-
 biles a habētes zelum reipublice
 melius esset regi p̄ elcōez omuni-
 tatis ab vna p̄sona q̄ p̄ successio-
 nē nature. **A**liā mouet ibidē q̄sti-
 onem de potentia regis. a q̄rit q̄n-
 ta debet esse. **R**ñdit q̄ oꝝ regis po-
 tētiam esse tantam q̄ sit maior q̄
 sit alicuius vni⁹. a maior q̄ quo-
 rūdam plurū de illa cōmunitate.
 Debet tñ eē minor q̄ potētia mlti-
 tudinis. **A**liā soluit ibidē de rege a
 est. **A**n melius sit regi optima le-
 ge vel optimo rege. **P**icit: optio ē
 ge. quia impossibile ē legē excogi-
 tare q̄ nō indigeat applicatione: i-
 terptatione a dispensacōne q̄ ab
 optimo rege fieri p̄nt. **T**u autem
 elegisti me regē populo tuo. a iu-
 dicem filioꝝ tuoz a filiarū tuarū
Ex ista auctoritate informat̄ prin-
 cept̄ quilibz a p̄latus circa statū
 suum q̄tuoz otiderare. viz q̄ nō sit
 imissus p̄ intrusionē. q̄ non sit re-
 missus p̄ dissimulationem. q̄ nō
 sit neglectoz culpaz. a q̄ non sit
 acceptoz p̄sonaz. **P**rimo otidēt
 p̄latus siue p̄nceps q̄ nō sit imis-
 sus p̄ intrusionē. h̄ vere posset dice-

re deo. **T**u elegisti me. **F**orma autē
 p̄latoꝝ eligēdoꝝ est ipse x̄ps in
 trib⁹ sci⁹. **I**n sua ceptione: nascita-
 te a ouersatione. **F**uit em̄ cept⁹
 sp̄s sancti co opacōne **C**ouerfa-
 tus em̄ in mūdo sine ambitione
 ac peccati opatione. **V**nde q̄n po-
 pulus eligit eū in regē fugit a rē-
 nūit rex fieri **I**ob. 6. **I**sto mō qui
 debet intrare ad statū p̄lature bz
 cōcipi in mentib⁹ electoz p̄ sp̄s
 sancti inspiracōnem: nō p̄ otpira-
 tionē dissolutorū. **D**ebet nasci de
 matre q̄ est cōgregacō siue capitu-
 lū: cui debet p̄esse. sine corrupcōe
Ita q̄ nec sit corrupta p̄ce vel p̄-
 cio: vel minis potentū. **D**ebet ḡ sic
 elect⁹ admittē statū suū sine am-
 bicōe vt velit si possit: ex corde fu-
 gere a deuotus obedire vt de⁹ sibi
 possit dicere illud **p̄sa. 92.** **N**oli ti-
 mere serue me⁹ iacob: rectissime
 quē elegi. **S**ed timēdum est q̄ nō
 nulli eligūt p̄pter p̄ciales affectō-
 nes: quidā p̄pter mūdiales posses-
 siones. a quidā p̄pter curiales in-
 positiones. **C**onsiderant nō nulli
 electoz: nō quis melior vita. da-
 rior sciētia a fama celebrior **S**ed q̄
 sibi velit eē in b̄nificijs a subuēti-
 omib⁹ vtilior: quis velit min⁹ vitā
 suā emēdare: quis velit crimia dis-
 simulare **C**onsiderāt alij: quis est
 in reb⁹ locupletior: in b̄nificijs pig-
 uior: in expēsis p̄fusior: in diuinijs
 lautior: in otiosa familia multipli-
 cior. **A**lij: quis est regi a regalib⁹
 gratior a acceptior: quis parentū
 generositate nobilior: quis mun-
 dane vanitati abilioꝝ a v̄sitatione i-
 uenitur. **I**sti nō eligunt p̄ sp̄m
 sanctū. h̄ p̄ sp̄m neq̄. **C**ōtra quos
 adduci p̄t

abduci potest illud. **2. R. 10.** Eligi-
 te meliorem a eum qui vobis placue-
 rit de filiis domini vestri a potestate eius
 super solium patris sui. **Nota** quod pro-
 mittit meliorem a eum qui vobis pla-
 cuerit de filiis domini vestri: in signum
 quod bonitas gratia: non acceptio perso-
 nae: sed est causa que vobis placeat.
At fertur quibusdam dixisse regi **Lodo-**
uico quentem. **Cui** non fuerunt macula
 per episcopos a prelatos modernis temporibus: sicut
 olim fiebat in primitiua ecclesia. **Cau-**
sam huius assignat dicens. **Tempore** pri-
 mitiuo electores episcoporum a prelatorum fie-
 bant per spiritum sanctum: cuius est facere
 miracula: modo fiunt per reges a prin-
 cipes qui miracula facere non possunt.
Secundo consideret prelati vel prin-
 ceps: quod non sit remissus per dissimu-
 lationem: quia electus in regem. **Rex** ei
 a regem dicitur a est nomen tam ho-
 noris quam oneris. **Teneat** enim exemplum
 alijs pretere exemplum probitatis mo-
 ralis ut dicat cum **Gerardo** **Judicium**
6. c. **Quod** me videritis facere: facite.
Plus ei manet egregia facta prin-
 cipis quam iusta imperia. **De** **Julio** ce-
 sare dicitur: quod numquam dixit militibus
 suis **Ite** **h.** **Venite.** **Unde** **primi** **R. 12.**
Constitui vobis regem a rex gradi-
 tur ante vos. **Narrat** **sextus** **Julius**
Stratogematon **li. 5. c. 4.** **De** quo-
 dam duce qui vocabatur **Pestico** rus
 huius interrogatus esset a militibus
Quid imperaret. **Dixit** ut se imita-
 ret a nichil aliud a arrepto ligno
 primus hostes inuasit. **Talis** debet
 esse responsio homini prelati vel possit
 dicere cum capitulo **Imitatores** mei
 estote a observate eos qui ita am-
 bulant: sicut habetis formam vestram.
Ad **epistolam** **3.** **Trogus** **valerius** **li. 1. n.**

rat quod **Argeus** rex **Macedonum** mori-
 ens reliquit filium puulum. **Conti-**
git **Macedones** interim contra **illiri-**
os bellare a vinci: qui statim se recol-
 ligentes regem suum puerum in cumis ia-
 centem ante acies posuerunt a sic eos
 vicerunt: ostendentes **macedonibus**
 regem defuisse non virtute. **Morali-**
ter presentia prelati sepe iuuat subditos
¶ Tercio consideret prelati: ne sit
 neglector: culpam in inquirendo:
 discutendo a puniendo: quia est
 electus in iudicem. **Tu** autem elegisti
 me in iudicem etc. **Dicit** **psalmus** **1.** **E-**
thicoz. **Quod** unusquisque est bonus
 iudex eorum que cognoscit. **Et** ideo ad
 bonum iudicium dandum requiritur in-
 quisiō a cognitio: ne homo proce-
 dat ex incertis suspicionibus ex
 una parte. a ex alia parte delect homo i-
 quire ne mala serpent a augetur
 per defectum correctionis. cum vero
 crimina sint cognita continue: si pos-
 sibile est sint correcta per iudicem qui
 debet esse: sicut iustum animatum
 sicut dicitur **4.** **Ethicoz.** ut mens sua
 tota sit a iusticia occupata. **Et** ideo
 populus accedit ad iudicem sicut
 ad iusticiam animatam ut in om-
 nibus reddat quod iustum est. **Unde**
Ecclesiasticus **1.** **Noli** querere fieri iudex nisi va-
 leas virtute irumpere iniquitates
Hugo **de** **santo** **vidore** in **li.** **suo**
8. 12. **ab** **usombus** **causis.** **Et** quod tres
 sunt species vel modi negligentium
 prelatorum. **Quidam** sunt qui bene vi-
 uunt a subditos male viuere per-
 mittunt. **quidam** sunt qui male viuunt
 a subditos suos bene viuere cogunt
quidam sunt qui male viuunt a sub-
 ditos male viuere volunt. a quidam
 sunt qui bene viuunt a subditos male
 d. 1.

vivere p̄mittūt exēplo p̄cedūt
 s̄ non inceptādo delinquūt. Licet
 em̄ bñ vivant necē tñ est vt de gre
 ge sibi cōmissō dñō gregis racōez
 reddāt. Illi vero q̄ male vivūt a sub
 iectos bñ vivere cogūt errātes re
 uocāt: s̄ rectos a fortes occidūt re
 uocāt v̄ bis occidūt exēplis de ter
 tia specie non oportet facere mencio
 nem. **Dec. Hugo.** Quarto i forma
 tur p̄latus a princeps ne sit accep
 tor p̄sonaz. Cū dēt filiorū tuorū a
 filiaz tuarū. electus sum i rege a
 iudicē. tam maiorū q̄ minorū tā
 simplicitū q̄ perfectoz. filioz inq̄
 tuoz. electus sū vt iudicē populū
 tuū non sicut suos meos vel rusti
 cos s̄ sicut filios gubernādo vt sim
 eis loco tui pater non tyrān. **Ber
 nar. sup. Cañ.** Discite subditoz ma
 tres vos eē debere nō dños studere
 magis amari debere q̄ meū. Et si
 inter cū seueritate op̄ sit p̄na sit
 nō tyrānica. matres fouendo a pa
 tres corrigēdo vos exhibitis. **Sus
 pendite verbera. p̄ducite v̄brape
 doza lacte pinguescant nō tyro
 superbie turgescant. Dec. Bern.** Et
 ideo sicut bonus prelatus dēt **Job.
 Cañ. sua. 1. Job. 3.** Maiorem in vo
 bis non habeo grām q̄ vt audiā
 filios meos i veritate ābulantes ac.

Lō Centesimā vice sima prima.

Mitte eam de celis s̄ctis tu
 is a sede magnitudinis
 tue vt mecum sit a meū
 labore. vt sciam quid acceptum
 sit apud te. Posita supplicōne
 deuota pro sapientia impetranda
 a allegata racōne tam ex parte di
 q̄ ex parte Salomonis. **Hic itera
 to redit ad continuacōnem sue pe**

titionis. Et circa hęc tria facit p̄
 mo petit q̄ sapientia detur sibi li
 terali. Secundo innuit q̄ intēdit
 per eam regi generaliter. tercio p̄
 bat q̄ ipsa possit cum bene egere
 moraliter. secūda pars ibi. **Vt me
 cum sit. tercia ibi. Sit enim oia. n̄
 la.** Circa primum dicit sic. **Mitte il
 lam. sapientiam que est fides in
 fusa operans per dilectionem de ce
 lis s̄ctis tuis. v̄de celo empireo qd
 inhabitare principaliter crederis
 licet omni loco v̄big assis. Sicut e
 nim dicit Aristoteles primo de ce
 lo fm omnes antiquos. Celum est
 locus dei a qd est in celo nec vere
 rascit nec mutatur nec alteratur
 sed habet vitam in secula seculoz.
**Et a sede magnitudinis tue figura
 tiua locutio est. Loquitur enim de
 deo modo humano cum tamen sit
 sine q̄ntitate magnus a sine qua
 litate bonus a sine situ p̄siciens.
 vt dēt Aug. 4. de trim. c. 2. Per sedē
 ḡ magnitudinis n̄ aliud intelligit nisi
 quies vel tranquillitas dei oipotētis
 q̄ vniuersa disponit. Sapientia. Tu autē
 dñator v̄tutis cū tranquillitate v̄dē
 eas. Secūdo ostē ad quid istam sa
 piētiā tantū optata de ve p̄ eam
 regat ḡnalitā p̄ficiat eēdo. agen
 do a cognoscēdo v̄n subdit. **Vt me
 cum sit. q̄ntū ad primum. 1. Cor. 14.
 Grā dei sū id qd sū. Et meū labore
 Quātū ad secundum. 4. Cor. 12. n̄.
 Dabundantius illis omnibus la
 borauī nō ego: s̄ grā dei meū. **Vt
 sciam quid acceptum sit apud te.
 Quātū ad tercū. Et hoc dupliciter
 scibet dei beneplacitū cognoscē
 do. a me eidez cōformādo vt meū
 sit a meū labore. Notandū ē********

q si primus patris in statu ino-
 centie pstitisset: omnes eius pos-
 teri sine labore meruissent. **Perfe-**
 cta enim fuisset obedientia carnis
 ad spm. **Vnde** sicut celum mouet si-
 ne fatigacoe a labore eo q suo mo-
 tori no resistit. Ita corp⁹ tunc ab
 anima sine labore motu fuisset. **Ia**
 vo nec cogitae de aliquo diu pos-
 sum sine labore corporis a a mul-
 to fortiori: nec loqui possum: nec
 moueri. **In ps.** Existimabam vt
 cognoscerem hoc labor est ante
 me. **In tantu** aute versa est in co-
 trariu nostra conditio vt qui nati
 fuisset ad quietem si peccatum
 no eet: generalit^r a quasi naliter
 nascimur ad laborem. **Dicit Job**
Homo ad laborem nascit^r a aus
 ad volandum. **Job. 4.** Sicut aute
 pegrin⁹ veniens ad cursus viaz
 eligere potest p qua velit ambu-
 lare: nulla tamen ibit sine labore. **I-**
 ta homo positus in hac vita mul-
 tas vias viuendi inuenit: in diui-
 cijs a paupertate a honore a fructu-
 re: in delicijs a miserijs. **S** nullam
 accipiet in qua magnu laborez no
 inueniet. **Si** diues esse voluerit in
 diuicijs oregadis: oseruabis a
 dispensandis: necessario laboabit
Eccl. 31. Laborabit diuesi orega-
 tione sub stantie. **Et** statim sequit^r
Laborabit paup in diminucioe vi-
 de. **Et** sic discurrendo vbiz laborez
 repetit: qm hec fuit penitencia toti
 humano generi iniuncta **Gen. 3.**
Maledca terra in ope tuo: in labo-
 ribus comedes ex ea omnib⁹ die-
 b⁹ vite tue. **Laborare g** debem⁹ in
 vita pnti viriliter a vtiuose ppter l-
 a: viz ppter conuenientia; pmissi sem-

A

2b

poris. ppter penitentiam omissi sce-
 leris. a ppter vehementiam pmissi
 si muneris. **Primo** dico: **Laborae**
 debemus in presentia: no quiescere
 no ociari ppter conuenientiam p-
 missi temporis. **Tempus** enim q
 modo viuim⁹ a eternitas vite fu-
 ture sic comparatur adinuicem: si-
 cut vigilia precedens a festum se-
 quens. **In** vigilijs enim solemp-
 nitatum solent homines laborare
 feruenter a diu. **Vnde** in talibus
 vigilijs faciunt agricole alta; no-
 ctam. **In** diebus vero festiuis in-
 dulgere solent comunit^r quieti
 a solatio. **Isto** modo moraliter
 nuc est vigilia in qua ieiunijs a
 laboribus nos dare debem⁹ pma
Petri. 4. Sobrii estote a vigilate
Et 2. Cor. 6. In oibus exhibeam⁹
 nosmetipsos sic dei mistros: in la-
 borib⁹ a vigilijs a in ieiunijs ml-
 tis. **Sed** cras in vita futura erit
 festum a solempnitas sempiter-
 na. **Et** ideo tunc vacabimus gau-
 dio: leticia a quiete. **Apocalipsis**
decimo quarto. **Beati** mortui qui
 in domino moriuntur. amodo iam
 dicat spiritus vt requiescant a la-
 boribus suis. **Vnde** **Ihero.** in qua-
 da epla. **Nullus** labor durus: nul-
 lu temp⁹ videri debet longu: quo
 gloria eternitatis acquiratur. **Sicut**
 omino fatu⁹ esset qui in vigilia: o-
 nibus laboratibus a sub antib⁹
 ociosus foret a in festo laboraret
 qm oes gauderet a qesceret. **Sic**
 fatu⁹ esset qui in pnti vita quiete
 acceptat in quo xps a oes sa qui
 nos pcesserit laborib⁹ a penitencijs
 se dederunt et sibi in futuro labo-
 rem ppetuum thesaurizauerunt.

222.

6. 7.

In ps Laborabit ieternū a vltet
 adhuc in finem. Secundo tenius
 laboribus virtuosus insistere ppe
 pnam cōmissi sceleris. Magna ei
 grā foret si dñs remitteret iustitio
 ppetuam seruitutem p labore vni
 us diei a merito deberet ille iustitio
 tali die laborare diligentissie Mōi
 liter loquendo omnis peccator ser
 uituti ppetue adicitur quando pec
 cat **Job. 8.** Omnis qui facit pecca
 tum seruus est peccati. Pro hac s
 uitate pcti ipe tuū laborare debet
 a in inferno vt dictum est mhi sac
 mentum pnie medietur per qd pe
 na eterna in penam temporales cō
 mutaret. Iustus ē ergo quemlibz
 qui peccauerit diebus vite istius
 fortiter laborare ppter penitentiaz
 cōmissi sceleris exēplo ppe q ait
 Laboram i gemitu meo lauabo p
 singulas noctes lem meū lacrimis
 meis strati meū rigabo. **Doies q**
 aiose laborat cito patitur sudore
 Ita de uo i labore pnie cito irriga
 tur sudo ē lacrimaz vtricōis Et **Aut.**
 de pbleu. pte. 27. pble. 27. **Qd** qū
 do plorates lacrimas emittim? la
 crime sunt calide. quando autē do
 lentes oculos ex aliqua infirmita
 te emittimus lacrimas lacrimae il
 le sunt frigide. Et huius causaz as
 signat talem. Indigestum ē frigi
 dum digestum vero calidum. Do
 lentium autem oculos lacrima est
 indigesta ppter qd a frigida. ppe
 qd a medici signū putant eē mē
 ime egritudis. frigidus sudores.
 Calidos autē e contratio bone alte
 rationis Et huius subiūgit causā
 Cū quidem fuerit superfluitas ml
 ta in oculo non potest interius ca

lidū illam digerere. quāē necesse
 est frigidam esse. Quando autem
 pauca superfluitas est tunc calor
 vincit Quāē tunc lacrimae sunt ca
 lide. **Fiunt** at ex superfluitatibus
 egritudines huiusmodi. Moralitē
 loquendo inter penitentes est diu
 fitas quia aliqui conuertuntur ex
 caritate a amore iustitiae. Caritas
 autem ignis est Et idē istoz lac
 crime sunt bene digeste calore cal
 tatis a istoz sudores sunt calide
 a signant sanitatem Alij autē vi
 denat penitentes a atteruntur ma
 gis q̄ conterantur. **Retegitant** ei
 penā infernalem quā peccādo me
 ruerunt a exinde timorem concipi
 unt quo timore duci lacrimas fri
 gidas a sudores frigidus faciunt qz
 confessionem frigidam faciunt de
 peccatis timore pene non amoe in
 stitiae Sicut penituit **Anthioch** se
 cundi **Macha. nono.** Orabat sceler
 stus dominum a quo non rāt mi
 sericordiaz osecutus Sic **Judas**
 penitentia ductus retulit triginta
 argenteos dicens **Peccavi: tradēs**
 sanguinem iustum **Matth. viciō**
septimo. **Ista** est cōfessio frigida
 per timorem a desperationē. Et idē
 signum est magne infirmitatis
Isti sic laborantes licet dicere pos
 sunt illud **Luce. quinto.** Per totā
 noctam laboras nichil cepim? Ta
 les non fuerunt lacrimae **Petri.**
Matth. vicesimo sexto. **Nec** lacrimae
 marie **Magdalene Luce. septimo**
Tercio laborare debemus in pre
 sen p opa melioria ppe vehementiā
 pmissi muneis **Cōsideracō** ei mer
 cedis accēdit amorem laboris **Isto**
 mō p suadendi laborez v̄tutis v̄tē

Boetius vel **Philosophia** loquens
Boetio c. de sola. **Metro** ultimo
 Vbi inducit exemplum trium virorum
 illustrium: qui labores maximos pro
 virtute a gloria temporali sustinuerunt
 vici Agamemnonis **Ulysses** a
Hercules. quorum primus bello decen-
 nali Troiam diuastauit pro summa pe-
 ricula. **Secundus** Poliphemum gigante-
 tem monoculum qui omnes socios
 deuorauerat pro summam audaciam in-
 teremit. **Tercius** **Hercules** qui duos
 labores sustinuit. De quo dicit **Her-**
culem duri celebrant labores. Ille
 centauros domuit superbo ac. que
 hic non ponat. Et tunc dicit sic. **U-**
ltimus celum labori irreflexo sustulit
 collo. **Præterquam** rursus ultimi cele-
 stem meruit laboris. Et enarratis
 istis exemplis dicit sic. **Ite** nunc for-
 tes vbi celsa magni ducit exempli
 via cur terga nudatis superata tel-
 lus sidera donat. Vult dicere. Vos
 qui virtuosus a fortes esse vultis: ite
 ad celum per viam virtutis quam cum
 sic via excelsum est via magni exem-
 pli: quia multi a magni ambulat per
 eam quam ante vos iacet. Et ideo via ex-
 celsa magni exempli ducit vos. **Cur**
 merites terga nudatis: quasi miseri
 fugientes de prelio a petentes ab ho-
 stibus misericordiam. Ecce qualis mer-
 ces vobis promittit. Superata tellus
 sidera donat. hoc est dictum. **Habe-**
 tis vos sic in terra quam victores sitis
 a supra sidera erit in perpetuum mer-
 ces vestra. Et hoc est quod dicit **Sa-**
pie. Bonorum laborum gloriosus est
 fructus. Et in ps. Labores manuum
 tuarum quia manducabis beatissimus es a
 bene tibi erit. De hac beatitudine
 loquitur **Bernardus** in quodam sermone

dicens **O** beata regio paradisi. **O** be-
 ata regio deliciarum ad quam suspiro
 de valle lacrimarum: vbi sapientia
 sine ignorantia: vbi memoria sine
 obliuione: vbi intellectus sine er-
 rore: vbi ratio sine obscuritate fle-
 gebit. **Beati** qui ibi habitant di-
 ceteris cum ps. **Beati** qui habitant in do-
 mo tua domine in secula seculorum lau-
 dabunt te. **Lectio**. 122.

Circa enim omnia illa a intel-
 ligit a deducet me in ope-
 ribus meis sobrie a custo-
 diet me in sua potentia. a erunt ac-
 cepta opera mea a disponam popu-
 lum tuum iuste a ero dignus sedibus
 patris mei. **Postquam** salomon de-
 clarauit quod per sapientiam quam opta-
 uit intendebat se regere moraliter in
 omni bonitate. **Dic** ostendit quod eadem
 sapientia hoc offerre potuit gene-
 liter propria potestate. a pro conse-
 quens potuit eum facere virtuosum pro-
 fecte. **Quid** ergo potestatis. **Primo**
 ponit probationem. **Secundo** ex hoc
 infert quandam conclusionem. **Secun-**
da ps ibi. **Et** ero dignus. **Circa**
 primum talem ponit rationem. **Illud**
 potest hominem perfecte facere virtu-
 osum: quod conferre hominum scien-
 tiam: prudentiam a potentiam. a eci-
 am facit deo acceptum a sibi subiec-
 tis proficuum. **Sed** talis est sapien-
 tia quam peto a deo dicit **Salomon**.
Ergo per ipsam potero me regere vir-
 tuose in omnibus. **Minorem** er-
 go huius rationis ponit in quin-
 que particulis: narrans de sapien-
 tia quod ipsa est doctrix per scientiam
 ductrix per prudentiam: defensa-
 trix per potentiam: mediatrix per ai-
 liciam: moderatrix per iusticiam

Quantum ad primū dicit sic **Sciē**
 enim illa & sapientia omnia a intel-
 ligit apud Aristoti. inter scientia;
 a intellectum hoc est differentia: qz
 scientia est habitus conclusionis
 demonstrare. Unde nichil proprie
 dicitur scire apud eū stricte loquē-
 do scientia nisi qd potest demonstrē-
 tiue probari. Et ideo scire ca-
 dit in diffinitione demonstratiois
 sicut patet primo posteriorum. In-
 tellectus vero pprie loquendo est
 habitus cognitiuus principio. u;
 & propositionum. que probari non
 possunt. Unde Aristot. sexto ethico-
 rum Intellectus est principiorum
 quoz non est ars neq; scientia ne-
 q; prudentia: qz scientia est demost-
 rabilium. Ars vero a prudentia
 contingunt siue igit loquamur
 de principiis siue conclusionibus.
 sapientia scire & scire facit a intelli-
 git & intelligere facit. omnia & om-
 nia necessaria ad salutem. Sic em̄
 loquitur saluator de spiritu sancto
Joh. sedecimo Cum autem uenit
 ille spiritus ueritatis docebit uos
 omnem ueritate; **Glō** supple neces-
 sariam ad salutem. Est autē sapiē-
 tia doctrinē per scientiam. Sapiēte.
 sexto. Doctrinē est enim discipline
 dei & electrix operum illius. **Secū-**
 do sapiētia est doctrinē per pruden-
 tiam. Est enim prudentia recta ra-
 tio agibilium. Unde ad prudentē
 pertinet bene consiliari circa tota;
 uitam hominis a bene eligere: qz
 sine prudentia nullus habere po-
 test uirtutem moralem sicut docet
 Aristotiles sexto ethicozum. Et quā-
 tum ad hoc dicit Salomō de sapiē-
 tia **Deducet me inquit in operib;**

meis sobrie & mēsurate sū mē-
 suram recte rationis. Dicitur autē
 sobrius a se & bria. quasi se u;
 habens bria id est mēsuram a e-
 brius quasi extra bria; **Tercio**
 sapientia est defensatrix per potē-
 tiam. Et quātum ad hoc sub dicit. **Et**
custo dicit me in sua potentia ab o-
mni aduersitate uidelicet ne uicose
succumbam. In ps̄ dñs custo dicit
 te ab oī malo. **Quarto** sapia est me-
 diatrix p̄ amicitia. Et quātum ab h̄o
 subdit. **Et erunt accepta opa mea**
istud ipse fuit hōi xp̄us q̄ ē sapia
dei patris. Nam p̄ meritum xp̄i oīa
opa nr̄a tō fuit deo accepta. **Thy.**
2. Dedit semetip̄m p̄ nob̄ ut nos
redimēt ab oī iniquitate & mūdaret
sibi ip̄m acceptabile bonoz op;
sectatorē. Quinto sapia est modē-
 trix per iustitia; Facit enim homi-
 nem iuste regere subiectos. Et quā-
 tum ad hoc subiungit sic. **Disponā**
populū tuū iuste. Notant d̄t̄ ip̄m
 tuū non meū. **Quo** homines bñ vi-
 uunt tunc dñs uocat eos ip̄m su-
 um quando male tūc sunt populū
 hominum. Unde d̄ 9 legitur signā-
 ter dixisse **Moyse Exo. 32.** quando
 filij israel fecerant sibi vitulū cō-
 flatilē. **Moyse** existēte cū dñs i mō-
 te. uade descende peccauit ip̄lus tu-
 us quē eduxi de terra egypti. **Quo**
 ro hōies bñ se hñt tunc sūt ip̄li dī.
In ps̄. **Attendite ip̄le me 9 lege;**
meam in dīmate autem uestram in
uerba oris mei. sū aliter ergo
 in littera infert Salomon ex hñs
 omnibus conclusionem istam. **Et**
ero dign 9 sedium patris mei qua-
si diceret. Si sic mechi concesseris
sapientia quā imploro ero dignus

regia sete quam tenuit pater me⁹
 bauid in regno presertim et sedibus
 patris mei p remuneatione futu-
 ra in regno celesti. **Deducet me in**
 operibus meis sobrie. **Notandum**
 est qd exple in scriptura sacra inue-
 nitur sobrietas necessaria virtuo-
 so. Debet enim virtuosus habere so-
 brietatem talem vt sit scientia sine
 presumptione in parte intellectua
 vt sit continentia sine dissolucioe i
 parte sensitua. vt sit abstinentia si-
 ne ingurgitacoe in pte nutritua.
Primo ergo necessaria e virtuosus
 sobrietas in sciencialib⁹ vt scien-
 tia sine presumptione. Et hac suadet
 Apo. Ro. 12. Dico enim per gratiaz
 que data est michi in oibus que
 sunt inter vos no plus sapere qd o-
 portet sed sapere ad sobrietate. **Se-**
 ne. ad Luc. epla. 24. a est vltia
 ad Luc. Plus scire velle: qd sit sa-
 tis. intemperancie gen⁹ est. Et epist-
 tola. 19. dicit sic. Quoad modum a-
 liay requisita litteray intemperancia
 laboram⁹ no vite sed schole disci⁹
 non faciunt iste doctrine bonos sed
 malos. Et subdit **Paucis satis enim**
 est id est contingit ad mentem bona
 paucis vti lris. **Quis aut sobri-**
 etatis contrariu est ebrietas presump-
 ciois qua aliqs sententiaz sui proprii se-
 sus nimis approbata ea preponde-
 rat sententijs melioz. Talia autem
 presumptuosi hois signa docet **Ber-**
 nar. libro suo de. 12. gradibus hu-
 militatis. Et loquit de monacho p-
 sumptuoso dicens. **Prim⁹** iquit in
 conuentu refidet: in consilijs prim⁹
 respondet. non vocatus accedit. no
 iussus se intromittit. reordinat or-
 dinata. reficit facta. quicquid ipse

no fecit aut no ordinavit aut non
 recte factu nec pulchre estimat or-
 dinatu. **Judicat iudicantes. preiudi-**
 cat iudicaturis. hec ibi. **Quis moi**
 condiciones docet **Aristo. 1. Ethic-**
 ozy capitulo. 13. **Vbi dicit qd qui-**
 da sunt nimis immansiu proprii opi-
 nioni et sunt ita pertinaces qd nullo
 modo a suis opinionibus auellun-
 tur. Et tales vocat ibidem grece ps-
 kyromoēs ab pskyron qd est for-
 tis a gnome qd est opinio quasi
 fortiter sue opinionis vel opinioni
 intendens. Et istis attribuit qua-
 tuor viciōes. **Primo qd se habent**
 ad continentem sicut pdigus ad
 liberalem a audax ad fortem. **Con-**
 tinens enim apud **Aristo.** vocat qui co-
 tra omnes passiones manet fix⁹
 in virtute sedm rectam rationem
 semper immobilis. **pskyrognomo**
 autem hoc habet tantum de conti-
 nente qd manet immobilis a imo-
 biliter adheret. **Hoc autem non est**
 virtuosum sedm se sed quando fit
 sedm rectam rationem. **Vnde sicut**
 pdigus excedit liberalem quia dat
 plus qd oportet. Ita iste presump-
 tus excedit constantem virtuosum que
 vocat philosophus continentem
 quia adheret plus qd oportet se sui
 suo proprio. **Secundo dicit **Aristo.****
 de talibus qd sunt indisciplinati qd
 nolunt ab aliquo instrui. **Tercio**
 sunt agrestes quia semper velint
 sequi proprium sensum no possunt
 de facili commorari cum alijs homi-
 nibus et necesse habent fieri solit-
 tarij et parum communicantes cu
 alijs. **Omnis enim homo qui vult**
 amicebiliter cum alijs conuersari
 debet se eis multipliciter conformari

Unde etiam Alexander regnum profectum
 esset adeptus statim relicta forma
 macedonum in hitu a vestitu confort
 mant se p[ro]p[ri]is ut sic eorum tenuo
 lentiam accipere. **Omnis enim**
singularis sic eipso odiosus. Et
ideo tene dicit Salustius sicut Al
bertus quarto politicorum recitat
istos versus. Consulo quisquis e
ris qui pacis federa queris. Con
sonus esto lupis cu[m] quib[us] esse tu
pis. Hec est ergo sobrietas primo
modo dicta scia sine p[re]sumptione in
parte intellectiva. Secundo est co
ntinencia sine dissolutioe i[nter] p[ar]te sensi
tiva a ista sobrietas est ordinata
modestia sensuum exterioru[m] ut al
vage mentis appareat nil libidio
si h[ic] totu[m] sit religiosum. Et h[ic] extra
rii est ebrietas dissolutiois que e
via insolentis gestus a ornatus in
hoc exteriori. Ista sobrietatem in
gestu mouy. Ap[osto]lus. i. Thi. 2. no
tat ubi dicit sic. Volo viros orare i
omni loco lenates man[us] puras si
ne iraq[ue] disceptatioe. Similit[er] a mu
lieres in habitu ornato cu[m] v[er]e can
dia a sobrietate. De ista sobrieta
te dicit Aug[ustinus] in regula. In quibus
modis vestris nichil fiat q[uo]d cuis
q[ui] offendat a specu[m] h[ic] q[uo]d vestram
deceat sanctitate. Et Ambrosius de
officijs libro tercio dicit sic. Sermo
nes proferamus libra iusticie exa
mnatos ut sit grauitas in sensu
in sermone pondus atq[ue] in verb
modus. T[em]perantia cordis habeat
a munditiam. iustitia m[en]tam. pru
dentia pacem. fortitudo mansuetudi
nem. Hec Ambrosius. Ista sobrie
tate carent dissoluti a voluptuosi.
Unde iuuenes q[ui] dicit sunt sani a

incolumes qui p[ro]pter corporis calidi
 tatem a leuitatem infra semetip
 sos no[n] p[oss]unt consistere: sed si febre
 corripant p[er]ynam ebdomadam l
 duas. Statim fiunt sobrii saltem
 ad tempus. Et id[em] signanter Eccl[esiasticus].
 31. dicit. Infirmitas grauis sobri
 am facit animam. Tercia sobrie
 tas est abstinentia sine ingurgita
 tione in parte nutritiua. Et sic de
 ea loquitur Ap[osto]lus consequit[ur]
 ad Thi. 2. Sobrie a pie a iuste vi
 uam[us] in hoc seculo. Sobrie ad nos
 metipsos. Iuste ad p[ro]ximos. a pie
 ad deum a sanctos. De hac sobrie
 tate Origenes omelia. 38. Sobrie
 tas omnium virtutum mater est. a co
 tra ebrietas mater omnium vici
 orum. hec est denudatrix omnium
 secretorum. Infatuatrix sensorum
 alligatrix robustorum. a impatrix
 flagitiorum. Primo est denudatrix
 secretorum. Unde Seneca ad Lucillu[m]
 ep[isto]la. octuagesima quarta. Quoad
 modum musto ip[s]a dolia rumpu[n]t[ur]
 a omne q[uo]d in imo iacet i sum
 mam partem. vasis vis caloris eu
 dat sic vino estuante quicquid i
 ymo iacet abditum effertur a p[ro]
 dit in medium. Et hec est vna cau
 sa quare specialiter regibus p[ro]hy
 betur vinum quorum est celare co
 silia. Nichil e[st] enim ita periculosu[m]
 reipublice sicut ebrietas in rege. A
 tali namq[ue] principe vltiones inde
 bite a precipites irrogantur. consul
 tationes accepte iniuriam alioru[m]
 incaute reuelantur. Ordinationes
 concessa a vtilis reipublice retra
 ctantur. Et ideo signanter dicitur p[er]
 uerbi. 31. a vltio. Noli regibus O La
 muel noli regibus dare vinum q[ui]

nullum secretum est ubi regnat e-
 brietas. **Narrat Valerius maxi-**
mūs libro sexto capitulo secundo
 qd mulier quedam innocens dā-
 nata fuit a **Philippo** rege macedo-
 num temulento que pprie innocē-
 te conscia damant. **Provoceat**
 inq̄t a rege **Philippo** ebrtio ad eū-
 dem sobrium si esset. **Quovito** ex-
 cussit regi ebrietatem qui causas
 sobrius diligenter inspicere muli-
 erem literaz a pena dimisit. **In** sig-
 num vero qd ebrietates est denuda-
 trix secretorum legimus **Geni-**
no qd **Noe** primo plantavit vineā
 a bibens vinum inebriatus est a
 cū postea dormiret verenda eius
 iacue denudatus a a filio pprio de-
 natus est. **Secundo** ebrietates est in-
 fanatrix sensorum **Vnde Aug.**
in libro ad sacras virgines **In** ebrī-
 se nulla ratio nullum gerendevite
 consilium non gestorū aut lecti-
 onum memoriā necvlla artium aut
 industrie providentia. **Et** ideo nul-
 lus de sua confidat scientia si ebrīe-
 tati succumbat **ysaie. vice hō octa-**
uo. **Sacerdos** a **ppheta** nescierunt
 pte ebrietate absorti sunt a vino
 erraverunt in ebrietate. **Et** ideo i
 antiqua lege sacerdotibus fuit p-
 hibitum ne biberent vinum quā-
 do ingressuri erant tabernaculum
 ad ministrandum **Leuit. decimo**
Tercō ebrietates est alligatrix for-
 tium vel robustoz **Facit** enim de
 homine testiam. de robusto infir-
 mum. de prudente insanum. **Exem-**
plum de **holoferne** fortissimo quē
 minima ebrietate sopiti **Judith** vi-
 dua gladio ppio **itermie** **Judith**
13. **Exemplum** habemus de **Alexā-**

bro de quo dicit **Seneca** epistola
 octuagesima quarta qd eum in toe
 prelijs inuictuz intemperantia bi-
 bendi trivit **Et** ille **Herculianus**
 ac fatal' **epphus** submersit prop-
 ter hoc philosophi veteres sicue
 bicit **Pap.** vinuz vocabat venenū
sed postq̄ inventum est vitus le-
 tifici succi hoc vinum illud venenū
 didum est **Et** infra **Vinuz** inquit
 sobrie potatum sanitatem dat a
 auget prudentiam inmoderate sup-
 tum ad vicia causas prestat **De**
 enim creaturaz dedit. habundant-
 tiam autem humano arbitrio re-
 seruavit t p̄nomia nature esse
 in magisterio sobrietatis. habū-
 dantievitium lapsamq̄ tumulen-
 tie sibi asseribret humana condi-
 tio. **Quarto** ebrietates est impera-
 trix flagitiorum **Ve** preter ira ar-
 maq̄ idus libido verba a tactū
 ardor nimius. pudor nullus **Exem-**
plum habemus de **Loth.** **Genes.**
decimonono. qui per ebrietatem
 cum vtraq̄ filia commisit incestū
Exemplum quo ad iram de **Alex-**
andro magno qui amicum sibi ca-
 rissimum atq̄ fidelissimum inter
 epulas cultello transfo dit. **Et** ite
 lecto facinore morivoluit. **Voluit**
 enim seipsum interficere nisi ab a-
 micis suis preuentus fuisset **Rust-**
icus quidam iebriatus redit domū
 a de q̄libet vno qd videbat appare-
 bant sibi duo **Considerans** ergo
 duos filios suos putabat eos esse
 quatuor **Et** imponens vxori qd ha-
 buit quatuor filios ipsaq̄ negan-
 te **Iussit** qd se purgaret a p̄ceptis
 cultuz hoc est vomerem afferri a
 poni in ignem. a dixit vxori sue qd

291

omnino portaret: ferrum ignitum. **I**lla utens prudentia feminea. Respon-
dit quod sicut hoc faceret. si tamen
primo ferrum ignitum sibi trade-
ret. Ille autem fatuus omnino ig-
nitum ferrum accepit in manibus
a extorauit se pessime: et ad so-
brietate; se reduxit a errorem pro-
prium recognouit continuo. Et ide-
o signatè dicitur de omnibus ta-
libus **Job. 12.** Palpabunt quasi
in tenebris a non in luce a errare
eos faciet quasi ebrios. **Lectio**
centesima vice sima tercia

Quis enim hominum pote-
rit scire consiliu dei: aut quis
poterit cogitare quid velit
deus. **Cogitacões enim mortalium**
timide a incerte prouidentie nostre
Corpus enim quod corrumpitur ag-
grauat animam. et deprimet terrena
inhabitacão sensum multa cogitan-
tes. **Postquam Salomō deuote sup-**
plicauit deo pro sapiētia impetra-
da a sue petitiōis declarauit utilita-
tem. In ista parte iterato manifestat
sue supplicatiōis necessitatem.
Est autem necessitas maxima ad
supplicandum deo pro sapia qua di-
rigit ignorātia nra in agēdis. **Iux-**
ta illud Paral. 2. Cū ignoremus
quid agere debeamus: hoc solum habe-
mus residui ut oculos nostros di-
rigamus ad te. **Istam ergo igno-**
ranciam nram allegando ostendit
Debetudinem nostram tam in na-
turalibus quam in supernaturalibus
cognoscēdis licet enim ex cognitiōe
creaturarum assurgere possimus a
liqualiter in dei noticiam quantum
ad multa uidelicet quod potens. bonus.
omnipotēs a demens est. Iuxta

illud ad **Rom. 1.** Inuisibilia enim
ipsius a creatura mundi per ea que
facta sunt intellecta conspiciunt
tamen ad euidenter cognoscēduz
consilia sua et precepta que uult
nos seruare in hac uita pertingere
non possumus sine ipsius reuelati-
one. Et ideo primo ostendit **Salo-**
mon quantum habemus ad cog-
noscēdu celestia a supernaturali-
a difficultate; Et circa hoc duo fa-
cit quia primo allegat hominis ge-
neralem ignorantiam. Secūdo as-
signat tante ignorantie causam.
Secūda pars ubi **Cogitacões em**
mortalium. Quantum ad primū
dicit sic. **Quis enim hominum po-**
terit scire consiliu dei. Aut quis po-
terit cogitare quid velit deus. Quasi dicit
ad hoc quod homo sequitur beatitudinē
que est uita eterna et uisio super-
naturalis diuine essencie oportet
hominem transire per merita ad
implendū aliquo modo diuinam
uoluntatem in preceptis et consilii-
is suis. Sed quid deus consulat a
precipiat non potest homini con-
stare nisi per reuelationem fidei de-
credēdis et agēdis. Ergo hec reue-
latio que ē uera sapientia est ho-
mini necessaria quia nullus homo
ex sua naturali cognitiōe potest
scire consiliu dei nec quid velit de-
us. Sed sciēduz est quod iste termi-
nus **Consiliu** est terminus equi-
uocus quia aliquando inquisicio
vnius vel plurium in rebus dubiis
uocatur consiliu. Et sic loquitur
Aristoteles tercio ethicorum ubi
ostendit quod consiliu debet pre-
cedere electionem et quod omne con-
siliabile est eligibile. Et sic loquitur

hinc est cui corpus nimis carum
 est Sic ergo primo corpus est da-
 tum spui sicut instrumentum i ad-
 intonium ad seruendum **S**ecun-
 do corpus datum est homini sicut
 indumentum vel optorium ad se-
 regendum **J**ob. decimo. Pelle a
 carne restisti me ossib9 a neruis
 compegisti me. De hoc **S**eneca e-
 pistola quarta Corpus natura a
 quandam vestem animo circum-
 dedit a velamentum est eius. //
Quis enim vestimenta estimauit
 aliam nec bonum nec malum gla-
 dium vaginam facit. // Ita nec bo-
 na corporis bonum hominem **H**ec
Seneca de indumentis autem a
 rebus quas domini distribuunt i
 famulis suis. duo vide. Vnum est
 qd domin9 qui dat annuatim du-
 plicem liberatam vnā pro hyeme
 a aliam pro estate sic solet ordia-
 re qd illa liberata que seruiet p hy-
 eme fiat de panno grossiori. Illa
 vero de subtiliori que seruiet i esta-
 te **M**oraliter totum temp9 nostrū
 diuidetur in duas partes. hyemē
 a estatem. hyemis est vita presēs
Estas erit vita futura. Dominus
 autem noster daturus est nobis
 duplicem liberatam. vnā robaz
 accepimus pro hyeme huius vi-
 te **E**t ideo est de tuchi panno Corp9
 enim nostruz si modo aduertim9
 de tuchi materiā vel tuchi est facta.
 a tamen satis sufficit pro hyeme
 hui9 vite. **H**eb. 10. Corpus autem
 aptasti michi. aptum dedisti con-
 ueniens tempori in quo vivo s m
 librata qd habebimus in pascha-
 te vite future. in resurrectione ge-
 era li est de panno subtili contra

grossiciem. datum contra opacita-
 tem. agile contra grauitatez a im-
 passibile contra mortalitatem pri-
 ma **C**orintheorum. decimo quinto
Seminatur corpus animale surgz
 corpus spiritale **D**at ergo domin9
 noster duplicem liberatam s m cō-
 gruentiam temporum diuersoz
Secundo videmus in istis famli-
 is a curijs qd boni armigeri robas
 duplices percepturi non parcunt
 in hyeme a laboribus lacerant ro-
 bas nūne in pluuijs in niuib9 i
 ignibus vbiq; domno placu-
 erit **R**acio est dicta quia sciunt se
 nouas robas in paschate percep-
 turos. **C**ōsimili modo moraliter bo-
 ni cristiani non parcut ab operi-
 bus suis. vigilante iolūnant. a va-
 rijs pmitentijs lacerant corpus
 suum **E**t quae hoc. **C**erte quia no-
 uas robas expectant in resurrectio-
 ne vestientur spiritus corporibus
 suis gloriosis **P**hilip. tertio. **S**al-
 uatorem expectamus dominum
 nostrum hiesum cristum qui est
 mabit corpus humilitatis nostre
 configuratu; corpori claritatis sue
Item notandum qd inter indume-
 ta que dam sunt vestes a arma a
 que dā sunt vestes tantum a non
 arma. **I**n vestibus a armis fiunt
 que dam signa de picturis a coloi-
 bus. **E**t consueuerunt reges iuue-
 nes a principes militare in ludis
 militaribus in armis non notis.
 nec in armis que postea debent de-
 ferri sed in armis ignotis ad vo-
 luntatem eorum. **Q**uando autem
 tales principes exercituum armo-
 rum i talibus ludis dimittūt tūc so-
 let dāe alicui armigero illa arma

249

spectando etiam in statu militari et
 id cedit ad honorem notabile talis
 armigeri quod possit arma portare do-
 mini sui quibus usus est in sua ma-
 licia inuendi. Moraliter dominus noster dicitur
 filius christus militauit in cruce arma
 habuit de argento albissimo car-
 nis sue quinque rotas tubis distine-
 to quae sunt quinque vulnera corpori illi
 sacro impressa. princeps iste ludum
 talem armorum sua resurrectione di-
 misit: quia christus resurgens ex mor-
 tuis iam non moritur: mors illi ultra
 non dominabitur. Rom. 6. Sed homini tam-
 quam armigero multum dilectio contulit
 arma illa et militie fecit eum dominus ut
 per apostolum Thimo. 2. Labora sicut
 boni miles christi. Et honorificum debet
 esse homini multum: scilicet memorie reco-
 gitando si iniusta corporalis tole-
 rando portate valeat arma christi et
 ideo de istis armis bene gloriabatur
 ille qui dicit Gal. 6. Stigmata do-
 mini ihesu christi in corpore meo porto
 Et ideo scribitur. 1. Cor. 6. Empti es-
 tis pretio magno: glorificate et por-
 tate deum in corpore vestro. Ter-
 tium corpus est datum anime sicut de-
 trimentum et afflictionum ad punien-
 dum. Et hoc est verum secundum tempus
 nature lapsus. Ex quo enim ratio me-
 tis humane subtrahit deo obedi-
 entiam quam debebat. subtrahitur est
 anime illa obedientia quam sibi cor-
 pus exhibebat et ceperunt passiones
 mortis et corruptionis affligere ai-
 mam in corpore habitantem in tantum
 et clamare et pellebatur. Appl's ad
Rom. 1. Infelix ego homo quis libe-
 rabit me de corpore mortis huius?
 Unde Seneca epistola 101. Corpus hoc
 anime pondus est et pena: pro mente

illo viget et in vinculis est. Et in-
 fra. Maior sum et ad maiora geni-
tus quam ut mancipium sim corporis
mei: quod equidem non aliter aspicio quam
vinculum aliquod libertati mee circum-
datum. De Seneca. Et de hoc nota-
 biliter loquitur Epistola quad-
gesima quarta. Admiror demen-
tiam nostram quod tanto tempore
amamus rem fugitissimam cor-
pus nostrum: timeamusque nequa-
do moriamur cum omne momen-
tum mors sit prioris habitus. Vis-
tu timere: ne semel fiat quod cotidie
fit. Et ideo signanter dicit 1. Cor. 9.
quod corrumpitur: non quod corrup-
tur. Corrupta est infantia: corrup-
ta est puericia: corrupta est ado-
lescencia. 2. Pet. 12. Omnes morimur
et quasi aque dilabimur in terram
que non reuertetur.

Lectio 122

Et difficile est in terra sunt. et que in pro-
 spectu sunt inuenimus cum
 labore. Que autem in celis sunt quis
inuestigabit. Sensum autem tu-
um quis sciet. Nisi tu dederis sa-
pientiam tuam. et miseris spiritu-
tuum sanctum de altissimis. Et sic
correcte sunt semite eorum qui
sunt in terris. et que tibi placent
ibi dixerunt homines. Nam per sa-
pientiam sanati sunt quicumque
placuerunt tibi domine a princi-
pio. Postquam enim sapiens salo-
mon allegauit humanam igno-
rantiam propter quam necesse
habuit a deo petere sapientiam
Unam causam istius declarauit
ex parte humane imbecillitatis
In ista parte assignat aliam causam

ad idem. magnitudinem videlicet
 difficultatis ex parte rerum scibi-
 liam. Et circa hoc tria facit: q̄ Pri-
 mo ostendit q̄ attingere cognici-
 onem supernaturalium excedat li-
 mites humane facultatis. Secun-
 do q̄ talium cognitio nullomodo
 haberi potest ex dono diuine libe-
 ralitatis. Et tertio q̄ numq̄ fuit a
 lia via salutis in hominibus tene-
 morigeratis. tercia ibi Et sic corre-
de sunt. Ad primū arguitur sic
Si nos homines nō possumus id q̄d mi-
nus est. nec poterimus id q̄d ma-
ius est: sed minus est cognoscere
 creaturas dei a condiciones natu-
 rales earum que sunt in terra nō-
 biscaim q̄ cognoscere diuinam vo-
 luntatem que est in celo. Sed ad
 cognitionem creature exilem nō
 possumus deuenire sine difficulta-
 te a labore Ergo ad cognoscendū
 occulta diuine voluntatis nullo mo-
 do poterimus deuenire. Rūrum er-
 go ad hoc dicit sic Et difficile id ē
difficiliter estimamus. ad quan-
 dam non satis certam cognitionē
 deuenimus. Iste enim terminus
 estimatō non oportet omnimoda
 certitudinem s̄m modum loquen-
 di sicut notū est. Difficile inquit
 estimam⁹ que in terra sunt cuius-
 modi sunt quantitas terre. immo-
 bilitas terre. immo generaliter cū
 difficultate scire possum⁹. quomo-
 do terre arbores a plante genera-
 tur augmentantur a fructificant i
 terra. Ista enim propter cotidia-
 nam considerationem apud nos
 videntur a tamen nullus est no-
 strum qui sciat de hīs planaz ed-
 ite rationez. Quia sic d̄t Augusti-

nus. Maius miraculum est q̄d de
 paucis gramis segetes creat q̄ q̄
 tot milia hominum de paucis pa-
 nibus a piscibus faciunt a tamē
 hoc nemo miratur. Illud omnes
 miramur non quia mirabilius: s̄
 quia rarius Ergo ista cotidiana
 que sunt in terris. nescimus com-
 prehendere. immo vix aliquid esti-
 mare. Ecclesiastici primo. Cunde-
 res difficiles nec potest eas homo
 explicare sermone dicit ergo. Et
difficile estimans. Et que in terra
 sunt Et sequitur quē in prospe-
ctu sunt inuenimus cum labore a
etiam prima principia inuenim⁹
tum labore. Cum enim a sensu a ex-
 p̄riēnto dependant nec aliquid
 sine passione sentire possumus eti-
 am prima principia cum labore cō-
 quorimus aliquati. Et tamē de isto
 tūz noticia dicit Aristoteles quar-
 to methaphisica. q̄ consideratio
 de veritate difficilis est vno modo.
 a alio modo facilis est. Facilis est
 quātūz ad principia que se habēt
 sicut porte vel fores manerij in qui-
 bus nullus delinquit. Sed difficil-
 est quātum ad conclusiones que
 ex principiis eliciuntur in quibus
 a multis erratur. Et quia sic est q̄
 ea que in terris sunt a i prospectū
 a que statim aliquo modo offerūt
 se sensui inuenimus cum labore.
Merito queri potest sic. Que autē
in celis sunt quis iuestigabit. Et
 siue hoc de celis id est speris celesti-
 bus in quibus sunt stelle errati-
 ce siue fixe. Vel de celo empyreo
 q̄d supra illos celos est deo appro-
 priatur et angelis. intelligatur a
 proponatur rationalis questio ē

270

Hec est em̄ ratio quare p tot cen-
 tenaria annoꝝ vixerūt illi hoies
 qui nos in p̄ncipio mūdi p̄cesserūt
 Cū quāto eciā labore a diligētia i-
 uenta est vera q̄ntitas terre a pos-
 tea vera q̄ntitas solis a totius fir-
 mamenti: nō potest faciliter a no-
 bis excogitari. Cū ḡ ad illa insuf-
 ficientes sum⁹ ostat q̄ sine dono
 a reuelacōe dei attingere nō pos-
 sum⁹ ad ea ad q̄ nullus sēsus nē-
 tum experimentū p̄ducit. a ido se-
 cūdo subiūgit. Sensū autē tuū q̄s
sciet n̄ tu dederis sapiam tuā a mi-
seris spiritū sanctū tuum de altissi-
mis. Sensū autē tuum a filiū pre-
 sciētie tue a ordinacōnis future q̄s
 sciet mihi p̄ donū liberalitatis tue s̄
 mihi inq̄ tu dederis sapientiā tuā
 reuelando que tibi placēt p̄ nos fi-
 eri in hac vita. a cū hoc miseris
 spiritū tuum sanctū de altissimis
 ad inclinandū volūntates nostras
 a suggerendū nobis facere qd̄ tū
 p̄cipis Iob. 10. Ille vos docebit o-
 mnia de altissimis. Altū est celum
 planetarū: altū celū stellarū fixarū
 a altissimū est celū empireū qd̄
 dicit celū trinitatis. In ps. Tu so-
 lus altissim⁹ sup̄ omnē terrā. Se-
 cūdo subiūgit q̄ nūq̄ fuit aliā vi-
 a salutis hominib⁹ possibilis n̄ p̄
 reuelationē certi cultus quē deus
 erigit ab hominib⁹ p̄ fidē spem a
 caritatem. Vnde dicit sic. Et sic cor-
recte sūt semite eoz que sūt in ter-
ris a que t̄ placēt didicerūt hoies
Nam p̄ sapiam sanati sunt quicū-
q̄ placuerūt tibi a p̄ncipio dñe.
Et sic misso sancto spiritu de altis-
simis a sapientia tua data hoibus
correcte sūt semite a perfecti modi

viuēdiā obseruādi mādata tu-
 a. In ps. Deduc me in semita mā-
 datoꝝ tuoꝝ. Et semite in quā eoz
 q̄ sunt in terris a hominū terreno-
 ꝝ. Et sic p̄ modū istum didicerūt
 homines que tibi placēt videlicet
 p̄ incarnacionē filij a emissionē
 spiritus sancti. Nam p̄ istam sapi-
 enciam fidē in xpm̄ videlicet sana-
 ti sūt a morbo pct̄i quicumq̄ pla-
 cuerūt tibi dñe a principio. Mat
21. Qui p̄cedebant a qui seq̄bā-
 tur clamabant dicentes Osanna
filio dauid Vbi dicit glosa q̄ ne-
 mo saluandus fuit nisi in fidē in
 carnacōis explicita vel implicita

Collo Miseris spiritū sanctum tuum
 Circa missionem spiritus sancti ē
 notandum q̄ illa fuit mūdo neces-
 saria propter tria. Venit enim si-
 cut lacrimantium consolator. sic
 ignorantium informator. a sicut
 vacillantium confirmator. Priō
 ergo venit sicut lacrimantium cō-
 solator. Quando nutrix recedit a
 puero: puer tristatur a plorat. Et
 licet ipsa puerum horretur et mo-
 neat q̄ nō plorat nec doleat. Pu-
 er tamē cum recesserit statim plo-
 rat et clamat quantumq̄ ipsa
 cito r̄diturā se p̄mittat: nec cessat
 a fletu donec nutrix mamillā in
 os mittit. Isto mō xps̄ moraliter
 nutrix fuit apostolorū suoz quos
 tamq̄ filios iuuenes a teneros di-
 ligebat a souebat Osee. 11. Ego q̄
 si nutrix effraym portabā eos in
 brachijs meis Effraym frugifer i-
 terpretatur. a figurat apostolos
 qui fruges doctrine ferebāt: q̄b⁹
 totus mūd⁹ fuit postea satiat⁹
 Iste nutrix accepit licētiā ab
 ap̄stolis

apostolis suis. et dixit eis quod non turbarent de recessu suo **Joh. 8.** Non turbet cor vestrum neque formidet vobis et vobis ad vos. **Item** modicum et videbitis me. Et multa talia dixit eis et tamen omnibus illis non obstantibus se non poterat a tristitia continere **Joh. 16.** Quia hoc locutus fuisset vobis: tristitia implevit cor vestrum. Et ideo Christus volens eos consolari proferens mamillam suam dilectionis et dulcedinis scilicet spiritum sanctum posuit in ore eorum **psal. 60.** Lac gesseris fuges et mamilla regum lactaveris. Mamilla regum et spiritus sanctus qui est mamilla dulcedinis demerit et suavitatis totius trinitatis. **Ista** mamilla habuit in se lac dulcissimi numentum. omnia enim dulcia nutriunt secundum **1. Cor. 13.** Et de spiritu sancto scribitur **1. Cor. 13.** Spiritus enim meus super mel dulcis. **Sed** in fugeris istam mamillam magna differentia est. quidam namque sicut pueri dissoluti postquam fuerunt mordent dentibus. **Quidam** pellunt manibus et quidam lacunt unguibus. **Non** omnes sunt ingrati christiani qui postquam spiritum sanctum receperint per sacramentum penitentiae redeunt ad ingratitude nem per peccatum quorum quidam mordent per detractionem et ledunt caltatem que est spiritus sanctus **Gal. 5.** Si inuicem mordetis et comeditis vide ne ab inuicem consumamini. **Quidam** enim pellunt per rebellionem que ecclesie consistunt et doctrine verbi dei **Act. 17.** **Vobis** oportebat loqui primum verbum dei. si quomodo repellitis illud et indignos vos iudicatis et ne vite ecclesie auertimur ad gentes. **Aliqui** lacunt unguibus sicut raptores et

predones que bona ecclesie rapiunt et auferunt et predant. et isti sunt mali militares que per illam bestiam designant. de qua **Dan. 8.** **Quod** erat tribulis nimis dentes et unguis eius ferri comedeat et conuinebatur reliqua pedibus suis calcabat de istis tribus gratis et malis pueris dicit **Act. 17.** Vos sepe spiritui sancto resistitis. **Secundo** missus est spiritus sanctus sicut ignorantium informator. **Christus** enim dei filius predicauerat in deis verba sue sapientie in tantum que fatebantur **Joh. 1.** **Primo** sic locutus est homo sicut hic homo loquitur. hoc fecerat in eis opere potentie sue **Joh. 14.** **Si** opera non fecissem in eis que nemo alius fecit peccatum non haberent. **Dedit** eis exempla sanctitatis vite **Mat. 23.** **Discite** a me quia mitis sum et humilis corde. **Et** istis tamen non obstantibus ipsi in deis verba sapientie dicebant esse falsa **Joh. 8.** **Tu** de teipso testimonium perhibes: et testimonium tuum non est verum. **Miracula** sue potentie dicebant fieri virtute dyabolica **Mat. 12.** **Hic** non eicit demonia nisi in belzebub principe demoniorum. **Exempla** vero sue sanctitatis dicebant facta esse hominis peccatoris **Joh. 9.** **Nos** scimus quia hic homo peccator est. **Istis** ergo visis poterat apostoli respondere quoniam Christus ab eis ascendens dicit. **Euntes** in mundum vniuersum predicare euangelium omni creature etc. **Domine** quomodo nos relinquis et ad iudeos transmittis: si verba tua falsa dixerunt: si in macula tua demonibus ascripserunt: si tue sanctitatis apparentiam in scandalum peruerterunt. **Quid** inter eos facere poterimus nos

24

ignati qui habemus quam scientiam: nos infirmi qui habemus quam potentiam: nos realiter peccatores qui habemus lesam conscientiam. Et ideo missus est ad eos spiritus sanctus pro omnibus istis sicut ignorantium informator. **Job. 10.** Paradisus autem spiritus sanctus quem mittet pater in nomine meo ille docebit vos omnia et suggeret vobis omnia quecumque dixero vobis. In huius figuram missus est spiritus sanctus in triplici specie ignis. scilicet lingue et columbe. In igne reuelata claritas. In lingua eloquentia veritatis. In columba patientia suauitatis. **Sapientie. duodecimo.** **O** quam bonus et suavis est spiritus tuus in nobis. In igne similiter denotatur potentia quia inter elementa nullus est ita actiuus et hoc per calorem. In igne denotatur sapientia et hoc per splendorem. In lingua designatur eloquentia per vocis clangorem. **M**odo ita fuit quod apostoli habuerunt triplici populo predicare principibus qui fidem impugnabant per potentiam philosophorum qui eam impugnabant per sapientiam. Et populis qui apostolos non intelligebant propter predominantiam differentiam. Et ideo dedit eis Christus spiritum sanctum in specie columbe ut vincerent per patientiam. In specie ignis ut vincerent per Christi potentiam. In specie lingue ut instruerent per sapientiam et haberent omnem predominantiam differentiam. **Actuum secundo.** Ceperunt loqui variis linguis prout spiritus sanctus dabat eloqui illis. **T**ercio missus est spiritus sanctus sicut vacillantium confirmator. **Job quarto.** Va-

vacillantibus confirmauerunt sermones tui et genua tremencia confortasti. **V**as lutuum quando est recens non habet qualitatem aliam quam luti cedit omni tactui et omni impulsui. **S**ic apostoli et omnis homo qui est vas lutuum per naturam. **Job decimo.** **M**emento queso quod sicut lutum feceris me. **N**ullo modo potest perfecte resistere temptationibus seculi ex sua propria qualitate: sed si vas lutuum desiccatur et comburatur ad ignem fit solidum durum et sonorum. Et ita apostoli se habebant et alij viri sancti in ecclesia. quod quando accenduntur spiritu sancto contra omnes tribulationes seculi fortes fiunt. **Actuum primo.** **A**ccipietis virtutem superuentis spiritus sancti in vobis et eritis michi testes. **I**n teste secundum yfidorum tria considerantur. natura. condicio. et vita. **N**atura fit vir non femina quia sexus ille instabilitatem solet habere annexam. **C**onsiderat condicio ut fit liber non seruus quod seruus dominorum facilius veritate solet abduci. **C**onsiderat vita ne sit infamia in se quod de alijs dicitur testimonium prohibere. **E**t pro ista plati ecclesie quod vel sunt effeminati libidinosi viuendo in suis condiciois mundo et mamone fuendo. **P**er leui in bono opinione publice delinquendo non sunt idonei testes christi. **n**ec spiritus sanctus confirmati: sed fuerunt apostoli viriles per cordis constantiam liberi et sine timore per veritatis habundantiam famosi et bone opinionis per sanctitatis mundantiam. **E**t de eis scribitur. **Actuum quinto.** **V**irtute magna resdebant apostoli testimonium resurrectionis domini nostri. **E**t ista tria tangit beatus

